TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
Virkanimike Etunimi Sukunimi

MUISTIO
pp.kk.vvvv

LIITE 1

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ALUEIDEN KEHITTÄMISEN JA EUROOPAN UNIONIN ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN HANKKEIDEN RAHOITTAMISESTA

1 Yleistä ja säädösperusta

Alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa (/) (*rahoituslaki*) säädetään työ- ja elinkeinoministeriön, Ruokaviraston, maakuntien liittojen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävistä niiden myöntäessä tukea alueiden kehittämistä koskeviin kansallisista varoista ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista osarahoitettaviin hankkeisiin. Lisäksi laki sisältää säännökset Euroopan unionin jäsenmaiden sisärajoilla toteutettaviin Interreg-ohjelman hankkeisiin sekä Euroopan unionin ulkorajoilla eli jäsenmaiden ja niiden naapurimaiden välillä toteutettavien Interreg-ulkorajaohjelman hankkeisiin myönnettävästä kansallisesta vastinrahoituksesta.

Rahoituslain nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä (rahoituslain 5 §), tuen saajaa koskevista edellytyksistä (7 §) ja tuen myöntämisen esteistä (8 §).

Rahoituslain nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä maakunnan liiton myöntämästä tuesta ja tuen käyttökohteista (9 §) sekä tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin hankkeisiin sovellettavasta lausuntomenettelystä, kun tuen myöntää maakunnan liitto (10 §), säännöksiä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämästä tuesta ja tuen käyttökohteista (12 §) sekä tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin hankkeisiin sovellettavasta lausuntomenettelystä, kun tuen myöntää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (13 §). Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja maakuntien liitoista, jotka toimivat välittävinä toimieliminä valtakunnallisten teemojen hankkeiden osalta (14 §). Edelleen rahoituslain nojalla voidaan valtioneuvoston asetuksella antaa säännöksiä Ruokaviraston myöntämästä tuesta ja tuen käyttökohteista (15 §) sekä työ- ja elinkeinoministeriön myöntämästä tuesta ja tuen käyttökohteista (16 §).

Rahoituslain nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen enimmäismäärästä ja hyväksyttävistä kustannuksista sekä säännöksiä kustannusmalleista ja rahoitusmuodoista (17 §) sekä tarkempia säännöksiä kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa omarahoituksen tai sitä korvaavan ulkopuolisen rahoitusosuuden sijaan hyväksyttävästä rahaa edellyttämättömästä panostuksesta (18 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta (19 §), yhteishankkeesta ja siinä noudatettavasta menettelystä (20 §), tukipäätöksestä ja siinä määrättävistä ehdoista (21 §), muutoshakemuksesta ja säännöksiä sen tekemisen edellytyksistä (22 §), muutospäätöksestä, sen myöntämisen edellytyksistä ja siihen sisällytettävistä ehdoista (23 §), säännöksiä tuen saajan velvollisuuksista ja tarkempia säännöksiä hankkeen toteutumisen seurantaa varten annettavasta selvityksestä (25 §) sekä tarkempia säännöksiä hankkeen ohjausryhmän asettamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä sekä säännöksiä ohjausryhmän tehtävistä (26 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksamisen hakemisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä sekä säännöksiä muun kuin tuen viimeisen erän hakemisen määräajasta (27 §), tuen maksamisesta ja sitä koskevasta menettelystä sekä säännöksiä ennakon kuittaamisesta ja ennakon enimmäismäärästä (29 §) ja tarkempia säännöksiä tuen palautettavan tai takaisinperittävän määrän kuittaamisen menettelystä (36 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hakuilmoituksesta sekä säännöksiä valintaperusteista ja haku- ja valintamenettelystä (38 §), Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista myönnettävän tuen tukipäätöksestä ja siinä määrättävistä ehdoista 39 §), Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavasta ryhmähankkeesta ja siinä noudatettavasta menettelystä (40 §) sekä tuen myöntämisestä (Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavalle) ryhmähankkeelle (41 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman tietojärjestelmässä muodostettavista, välitettävistä, rekisteröitävistä ja säilytettävistä asiakirjoista (51 §) sekä säännöksiä tietojärjestelmän liitännäisjärjestelmän sisältöä koskevista vaatimuksista (53 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen hakumenettelystä (61 §), usean tuen saajan kesken tehtävästä Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta koskevasta sopimuksesta ja säännöksiä sopimuksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä (62 §) sekä tarkempia säännöksiä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen tukipäätöksestä ja siihen otettavista ehdoista (63 §).

Rahoituslain tuen määrää ja hyväksyttäviä kustannuksia koskevassa 17 §:ssä säädettävän asetuksenantovaltuuden nojalla annettaisiin erillinen Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeita koskeva valtioneuvoston asetus kustannusten tukikelpoisuudesta. Asetukseen ehdotetaan otettavaksi informatiivinen lakiviittaus käsillä olevan asetusehdotuksen 2 §:ään.

2 Ehdotetun asetuksen sisältö

Yleiset perustelut

Ehdotettujen säännösten tarkoituksena on selkeyttää säännöksiä sekä tuen hakijoiden ja saajien kannalta että toimivaltaisten viranomaisten menettelyistä niiden myöntäessä rahoituslain mukaisia tukia. Tarkoituksena on myös vähentää tulkintaeroja eri tilanteissa ja näin yhtenäistää käytäntöjä. Yhdenmukaiset käytännöt tehostavat tuen käyttöä ja ovat tärkeitä tuen saajien yhdenvertaisen kohtelun kannalta.

Asetus ehdotetaan soveltamisen helpottamiseksi jaettavaksi lukuihin. Ensimmäisessä luvussa säädettäisiin soveltamisalasta ja suhteesta muuhun lainsäädäntöön. Toiseen lukuun otettaisiin tarkemmat säännökset tukilajeista, hyväksyttävistä kustannuksista ja muista tuen yleisistä edellytyksistä. Asetuksen kolmas luku koskisi tukimenettelyä ja se sisältäisi kaikkia rahoituslain mukaisia tukia koskevat yhteiset säännökset. Tarpeen mukaan asetuksen myöhemmissä 4-6 luvussa säädettäisiin rahoituslähdekohtaisesti täydentävästi 3 luvun säännöksiin nähden. Ehdotettu 4 luku sisältäisi säännökset koskien kansallisia alueiden kehittämisen varojen hankkeita, 5 luku koskien Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeita ja 6 luku koskisi Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden kansallista vastinrahoitusta. Viimeisessä 7 luvussa säädettäisiin asetuksen voimaantulosta.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku

Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Asetusta sovellettaisiin Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin ja kansallisilla alueiden kehittämisen varoilla rahoitettaviin hankkeisiin sekä kansalliseen vastinrahoitukseen Interreg-ohjelman hankkeissa ja Interreg-ulkorajaohjelman hankkeissa, ellei muualla laissa toisin säädetä.

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoittaviin ns. yritystukilain mukaisiin hankkeisiin sovellettaisiin rahoitusasetusta siltä osin kuin kyseisessä yritystukilain nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa (*yritystukiasetus*) säädetään. Yritystukiasetukseen otettaisiin tarvittava lakiviittaus rahoitusasetukseen.

Asetus jakautuisi kuitenkin lukuihin niin, että 3 luku soveltuisi pääosin kaikkiin rahoituslähteisiin ja tukimuotoihin. Asetuksen 4-6 luvussa voitaisiin kuitenkin säätää tarpeellisia poikkeuksia 3 luvun säännöksistä eri rahoituslähteiden osalta. Luku 4 koskisi vain kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavia hankkeita, luku 5 koskisi vain Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavia hankkeita ja luku 6 luku koskisi vain Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta.

2 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälään otettaisiin viittaus valtioneuvoston asetukseen Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta (*tukikelpoisuusasetus*), jota sovelletaan sen nimikkeestä ilmenevällä tavalla vain niiden rahoituslain nojalla rahoitettavien hankkeisiin, jotka rahoitetaan osaksi Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista.

Siltä osin kuin hanke rahoitetaan kansallisista alueiden kehittämisen varoista tai kyse on Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen myöntämisestä säädettäisiin tarpeellisia säännöksiä hankkeiden kustannusten tukikelpoisuudesta tässä asetuksessa.

3 §. *Määritelmät.* Pykälässä määriteltäisiin asetuksessa käytetyt keskeiset käsitteet. [Täydennetään lopuksi.]

2 luku

Tuen käyttökohteet ja tukea koskevat yleiset säännökset

4 §. *Tuen saajaa koskevat edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin tuen saajaa koskevia rahoituslain 7 §:ää tarkempia säännöksiä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevan rahoitusasetuksen 15 §:ää vastaavalla tavalla että tuen saajan on tarvittaessa osoitettava, että hankkeessa työskentelevillä on hankkeen toteuttamisen kannalta tarvittava koulutus tai osaaminen.

Tukea hakevan organisaation velvollisuutena on huolehtia siitä, että hanketta toteuttaa asiaa tunteva henkilöstö. Käytännön toiminnassa on kuitenkin tullut esille tapauksia, joissa esimerkiksi tuen maksamista koskevat hakemukset ovat toistuvasti puutteellisia. Puutteellisten hakemusten palauttaminen täydennettäväksi ja hakemusten täydentäminen lisäävät hakemuksia käsittelevien viranomaisten ja tuen saajien hallinnollista taakkaa sekä viivyttävät käsittelyä. Myös hankkeen hallinnosta vastaavalla henkilöstöllä on oltava riittävä ammattitaito. Tuen myöntäminen perustuu aina viranomaisen harkintaan, ja viranomaisen velvollisuuksiin kuuluu myös selvittää tuen hakijan mahdollisuudet selviytyä hankkeen toteuttamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan tuen saaja olisi nimettävä hankkeelle henkilö, joka vastaa hankkeen toteuttamisen kokonaisuudesta. Käytännössä kyse olisi usein hankkeelle nimetystä projektipäälliköstä tai hankevastaavasta.

Jos hankkeen kokonaisuudesta vastaava henkilö vaihtuisi, olisi tuen saaja velvollinen ilmoittamaan asiasta rahoittajalle. Tällainen muutos voisi edellyttää, että tuen saaja hakisi muutosta hankkeen tukipäätökseen.

5 §. ***Tuen enimmäismäärä.*** Pykälässä säädettäisiin tuen enimmäismäärästä kehittämishankkeessa ja investointihankkeessa. Tuen määrästä säädetään rahoituslain 17 §:ssa. Asetukseen ehdotettu sääntely enimmäismääristä vastaisi voimassa olevaa sääntelyä, eikä enimmäistukiprosentteihin esitetä muutoksia.

Pääsääntö on, että rahoituslain mukainen tuki ei ole täysimääräistä tukea. Tuen saajan omarahoitus sitouttaa hankkeeseen ja sen tavoitteiden saavuttamiseen. Pykälän 1 momentin mukaan kehittämishankkeen tuen määrä voisi olla enintään 80 % hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Kyseessä on nimenomaisesti enimmäismäärästä ja viranomaisella on aina oikeus harkita kullekin hankkeelle soveltuva tukiprosentti. Suositeltavaa on, että viranomainen käyttää mahdollisuuttaan myöntää tukea myös enimmäismääriä alhaisemmilla tukiprosenteilla. Tukiprosentin määrittelyssä voidaan apuna käyttää muun muassa hankkeen laatua, hyödyn jakautumisen laajuutta tai käytettävissä olevien varojen riittävyyttä sekä muun rahoituksen saatavuutta.

Tuen enimmäismäärästä voidaan rahoituslain 17 §:n 1 momentin mukaan poiketa erityisestä syystä. Tarkoituksena on, että jos enimmäismäärä ylitetään, tukipäätöksessä on nimenomaisesti perusteltava syy, miksi kyseisessä hankkeessa asetuksen mukainen enimmäismäärä ylitetään. Tukitason ylittäminen olisi mahdollista esimerkiksi silloin, kun hanke ulottuu maantieteellisesti laajalle, useimmiten usean maakunnan alueelle. Myös erilaisiin selvityshankkeisiin, joissa ei vielä tässä vaiheessa ole yksilöityjä hyödynsaajia, voi olla vaikeaa saada muuta rahoitusta. Viranomaisten itse toteuttamissa hankkeissa ja erilaisissa hallinnointihankkeissa ei yleensä ole mahdollista saada ulkopuolista rahoitusta. Harkinta tulee tehdä jokaisen hankkeen kohdalla yksilöllisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan tuen enimmäismäärä investointihankkeessa ja kehittämishankkeeseen sisältyvän investoinnin osalta olisi enintään 70 %. Myös tämä vastaisi voimassa olevaa sääntelyä. Investoinnilla saadaan tuen saajalle pysyvää, usein hankkeen toteuttamisaikaa pidempää hyötyä, joten on perusteltua, että hakija osallistuu sen rahoittamiseen suuremmalla määrällä kuin kehittämishankkeeseen. Investointihankkeissa asetuksen mukainen enimmäistukimäärän ylittäminen voi olla perusteltua vain harvoissa tapauksissa.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin selkeyden vuoksi informatiivinen viittaus vähävaraisten aineellisen avun hankkeiden tuen määrää koskevaan rahoituslain säännökseen. Tuki näissä hankkeissa voi olla rahoituslain 17 §:n 2 momentin mukaan enemmän kuin 80 %, jopa täysimääräinen tuki, ja tästä säädettäisiin jo lain tasolla.

6 §. ***Maakunnan liiton myöntämä alueellinen kehittämistuki.*** Maakunnan liiton toimivallasta myöntää tukia säädetään rahoituslain 9 §:ssä. Asetuksen säännös tarkentaisi maakunnan liiton myöntämän kansallisen kehittämistuen ja EU-osarahoitteisen kehittämistuen eli 9 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohdan mukaisten tukien käyttökohteita.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kehittämistuen käyttökohteista. Säännös vastaisi asiallisesti nykyisen rahoitusasetuksen 4 §:n 1 momenttia. Kehittämistukea voitaisiin myöntää alueen elin-keinotoiminnan kehittämistä koskeviin hankkeisiin, kuntien välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön edistämistä koskeviin kehittämishankkeisiin, muihin kehittämishankkeisiin alueen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi, Suomen ja muiden maiden välisiin elinkeinopoliittisiin ja muihin alueellista kehitystä edistäviin yhteistyöhankkeisiin ja hankkeiden, ohjelmien ja yhteistyösopimusten hallinnointiin ja alueiden kehittämiseen osallistuvien toimijoiden väliseen yhteistyöhön.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kehittämistukihankkeeseen sisältyvistä investoinneista. Investoinnin sisällyttäminen kehittämishankkeeseen tulisi olla hankkeen toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Investointien määrä kehittämishankkeessa voisi olla enintään puolet hankkeen kokonaiskustannuksista. Investoinnin osuudesta kehittämishankkeessa on aiemmin säädetty rahoituslain 7 §:n 1 momentin osana, mutta muiden teknisluonteisempien säännösten tavoin siitä säädettäisiin jatkossa asetuksen tasolla.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin voimassa olevaa rahoitusasetuksen 4 §:n 3 momenttia vastaavalla tavalla, että maakunnan liitto ei voi myöntää tukea yksittäiselle yritykselle sen oman liiketoiminnan kehittämiseen. Säännöksen tarkoituksena on ohjata maakunnan liiton toimintaa niin, että se myöntäisi tukea vain sellaiseen toimintaan, jolla on vaikutuksia alueen kehittymiseen laajemmin kuin yksittäisen yrityksen liiketoiminnan kehittymisen kannalta. Tällaisessa laajemmassa hankkeessa tukea voi kuitenkin kanavoitua osittain myös yksittäisille yrityksille. Tällöin on huolehdittava myös vähämerkityksisen tuen määrittelystä kullekin yritykselle.

Maakunnan liittojen myöntämän tuen lähtökohtana tulisi näissäkin hankkeissa olla laajemmat aluekehitysvaikutukset. Pääosin maakunnan liittojen myöntämä tuki ohjautuu alueellisille ja seudullisille kehittämisyhtiöille, alueellisille erityisohjelmia toteuttaville organisaatiolle, järjestöille, kunnille ja am-mattikorkeakouluille sekä yliopistoille. Oleellista on, mihin toimintaan tukea käytetään, ei tukea saavan yhteisö-muoto. Esimerkiksi hanke, jossa pääasiallisena tarkoituksena on hankkia mukana oleville yrityksille konsulttipalveluita, on yritystukilain mukaista toimintaa eikä maakuntien liittojen toimintaa. On myös muistettava, että kehittämishankkeiden tulokset ovat rahoituslain mukaan julkisia.

7 §. *Kehittämishankkeen hyväksyttävät kustannukset.* Voimassa olevassa rahoitusasetuksessa kehittämishankkeen hyväksyttävistä kustannuksista säädetään viranomaiskohtaisesti rahoitusasetuksen 3 §:n 1 momentissa, 5 §:n 1 momentissa ja 12 §:ssä. Nyt säännökset ehdotetaan yhdistettäväksi. Hyväksyttävät kustannukset vastaisivat pääosin voimassa olevaa sääntelyä.

Pykälän mukaan kehittämishankkeesta aiheutuvia hankkeen toteuttamiselle tarpeellisia kustannuksia voisivat olla palkkakustannukset ja niihin liittyvät lakisääteiset kustannukset (1 kohta); matkakustannukset (2 kohta); ostopalvelujen hankintakustannukset (3 kohta); muut kehittämishankkeen toteuttamisesta välittömästi aiheutuvat eritellyt kustannukset (4 kohta) ja välilliset kustannukset (5 kohta). Kustannuslajeista ja kustannusten tukikelpoisuudesta säädettäisiin Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden osalta tukikelpoisuusasetuksessa, jossa on säännökset muun lisäksi siitä, mitä ovat 5 kohdassa tarkoitetut välilliset kustannukset. Kansallisilla alueiden kehittämisen varoilla rahoitettujen hankkeiden kustannusten tukikelpoisuudesta säädettäisiin rahoitusasetuksen 4 luvussa, jossa olevan viittaussäännöksen johdosta kustannuslajeihin ja hyväksyttäviin kustannuksiin kansallisissa hankkeissa sovellettaisiin vastaavia säännöksiä kuin EU-osarahoitteisiin hankkeisiin.

8 §. *Investointihankkeen hyväksyttävät kustannukset.* Voimassa olevassa rahoitusasetuksessa investointihankkeen hyväksyttävistä kustannuksista säädetään viranomaiskohtaisesti rahoitusasetuksen 5 §:n 2 momentissa, 7 §:n 2 momentissa ja 13 §:ssä. Nyt säännökset ehdotetaan yhdistettäväksi. Hyväksyttävät kustannukset vastaisivat pääosin voimassa olevaa sääntelyä.

Pykälän mukaan investoinnista aiheutuvia hankkeen toteuttamiselle tarpeellisia kustannuksia voivat olla rakennuksen, rakennelman tai rakenteen rakentamisessa, korjaamisessa tai laajentamisessa tarvittavien aineiden ja tarvikkeiden hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin sekä rakennuksiin tai rakenteisiin kiinteästi liittyvien laitteiden hankkimisesta, suunnittelusta ja työpalkoista aiheutuvat kustannukset sekä urakkakustannukset (1 kohta). Työpalkat tarkoittavat tässä kiinteästi investointiin liittyviä palkkakustannuksia. Hankkeessa, jossa on sekä kehittämistoimenpiteitä että investointeja, olisi palkkakustannukset tyypillisesti kehittämishankkeen puolelle sijoitettavia kustannuksia.

Muita tarpeellisia ja hyväksyttäviä kustannuksia voisivat olla koneen, laitteen tai aineettoman oikeuden hankinnasta aiheutuvat kustannukset (2 kohta), tietoverkkojen tai vastaavien verkkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja laitehankinnoista sekä verkkojen rakentamiseksi ja käyttämiseksi välttämättömien käyttöoikeuksien hankinnasta aiheutuvat kustannukset (3 kohta).

9 §. *Ruokaviraston myöntämä tuki vähävaraisten aineellisen avun hankkeisiin.* Pykälässä säädettäisiin vähävaraisten aineellisen avun hankkeisiin myönnettävän tuen hyväksyttävistä kustannuksista. Pykälä olisi uusi.

Ruokavirasto on uusi välittävä toimielin ja se hoitaisi ESR+ -asetukseen sisältyvän vähävaraisten aineellisen avun toimeenpanon tehtäviä. Aineellisella avulla tarkoitetaan ruoka-apua ja hygieniatarvikkeita. Ruokavirasto on hoitanut ohjelmakaudella 2014–2020 vastaavantyyppistä tehtävää FEAD-ohjelman hallintoviranomaisena, mutta nyt aineellisen avun erillisestä ohjelmasta luovutaan.

Pykälässä säädettäisiin aineellisen avun hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, jotka perustuisivat ESR + -asetukseen. Hyväksyttäviä kustannuksia olisivat elintarvikkeiden ja hygieniatarvikkeiden ostokustannukset (1 kohta), elintarvikkeiden ja hygieniatarvikkeiden kuljetuksesta tuen saajille vähävaraisille jakamista varten aiheutuneet kustannukset (2 kohta), tuen saajan toteuttamien tai sen puolesta toteutettujen ja tuen saajan ilmoittamien liitännäistoimenpiteiden kustannukset (3 kohta) ja välilliset kustannukset (4 kohta). Myös mainitut hankkeiden liitännäistoimenpiteet määritellään ESR + -asetuksessa.

Kuten muihinkin Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeisiin, myös vähävaraisten aineellisen avun hankkeiden kustannusten tukikelpoisuuteen sovellettaisiin tukikelpoisuus-asetusta. Esimerkiksi vähävaraisten aineellisen avun hankkeiden välillisistä kustannuksista säädetään tukikelpoisuusasetuksen 13 §:ssä (7 % flat rate). Myös kustannuslajeista, kuten välillisistä kustannuksista, säädetään tukikelpoisuusasetuksessa.

3 luku

Tukimenettely

10 §. ***Tukihakemus.*** Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Säännös vastaisi pääosin nykyistä rahoitusasetuksen 18 §:ää. Osasta tukihakemukseen tarvittavista tiedoista säädettäisiin jo rahoituslain 19 §:ssä. Rahoituslain 19 §:ssä säädettäisiin tuen hakemisesta ennen hankkeen aloittamista ja tukihakemukseen liitettävistä tiedoista. Tätä sääntelyä täydennettäisiin asetuksen tässä pykälässä.

Lisäksi Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden osalta tukihakemuksesta säädetään rahoituslain 38 §:ssä. Rahoitusasetuksessa Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeita koskisi myös 31 §.

Pykälässä säädettäisiin tukihakemuksessa annettavista tiedoista. Pykälän luettelo ei ole tyhjentävä. Tukihakemus on käsitteenä laaja ja tukihakemuksen sisältämät asiat voitaisiin esittää myös tukilajista ja sen hakutavasta riippuen hakemuksen liitteessä. Näin on tyypillisesti toimittu esimerkiksi Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman hankkeiden kansallista vastinrahoitusta koskevassa tukihakemuksessa. Interreg-ulkorajaohjelmissa on käytössä EU:n laajuinen sähköinen tietojärjestelmä, jossa haetaan yhtäaikaisesti sekä hankkeen Euroopan unionin rahoitusosuutta, että kansallista vastinrahoitusta, mutta myös mainitussa järjestelmässä täytettävään tukihakemukseen vaaditut tiedot vastaavat pääasiallisesti pykälässä tarkoitettuja tietoja.

Pykälän 1 kohdan mukaan tukihakemuksesta olisi käytävä ilmi tiedot hakijasta ja hakijan organisaatiosta sekä hankkeen yhteyshenkilöistä. Hankkeen yhteyshenkilö olisi hakemusasiaa tuen hakijan organisaatiossa hoitava henkilö.

Pykälän 2 kohdan mukaan tukihakemukseen tulisi liittää tiedot hakijan taloudellisesta tilanteesta. Velvoite ei koskisi julkisoikeudellisia yhteisöjä. Kun tukihakemus tehdään ja hallinnoidaan tietojärjestelmässä, voitaisiin nämä tiedot saada yhä useammin teknisen rajapinnan kautta suoraan esimerkiksi verottajan tietojärjestelmistä. Rahoittavalla viranomaisella olisi kuitenkin aina oikeus pyytää tuen hakijalta tätä tuoreempia tietoja tai tiedot voitaisiin pyytää tuen hakijalta suoraan siinä tapauksessa, että tietojärjestelmäyhteyttä ei ole käytettävissä.

Pykälän 3 kohdan mukaan tukihakemuksesta tulisi käydä ilmi hankkeen nimi, kuvaus hankkeesta ja hankkeen toteuttamisaika. Hanke on aina ajallisesti rajattu kokonaisuus, jolle on asetettu tavoite tai päämäärä. Hankkeen tavoitteiden, resursoinnin ja toteuttamisajan tulisi olla realistisia suhteessa toisiinsa.

Pykälän 4 kohdan mukaan tukihakemuksesta tulisi käydä ilmi hankkeen toteuttamiseen osallistuvat tahot, eri tahojen vastuu hankkeen toteuttamisessa ja rahoittamisessa sekä näihin liittyvät sopimukset. Velvollisuudesta laatia sopimus kansallisissa alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa yhteishankkeessa säädetään rahoituslain 20 §:ssä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ryhmähankkeen sopimuksesta rahoituslain 40 §:ssä.

Pykälän 5 kohdan mukaan tukihakemuksessa tulisi tuoda esiin, miksi hanke on tarpeen, mitkä ovat sen tavoitteet, tehtävät toimenpiteet, tavoitellut tulokset ja hankkeen vaikutukset. Tukihakemuksen tulisi tarjota hanketta rahoittavalle viranomaiselle konkreettinen ja realistinen kuva siitä, millaiseen hankekokonaisuuteen tukea haetaan. Jos käytössä on hakuilmoitus, on siinä kerrottava muun muassa, mihin kokonaisuuteen tuettava toiminta kuuluu ja mitä tavoitteita kyseisessä kokonaisuudessa on. Hakuilmoituksessa voidaan myös rajata tuen kohteita ja painottaa tiettyjä asioita. Hakuilmoituksesta säädetään EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeiden osalta rahoituslain 38 §:ssä ja tätä tarkentavasti tämän asetuksen 31 §:ssä. Kansallisten alueiden kehittämisen varojen hankkeiden osalta hakuilmoituksesta säädetään 20 §:ssä ja Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen osalta 35 §:ssä.

Pykälän 6 kohdan mukaan tukihakemuksen tulisi sisältää hankkeen kustannusarvion. Hankkeen kustannukset tulisi tyypillisesti ilmoittaa jaoteltuna kustannuslajeittain. Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankehakemuksessa tuen hakija valitsisi hakemusta tehdessään sen, mitä kustannusmallia noudattaen hankkeen kustannukset korvataan. Viranomainen ratkaisee käytettävän kustannusmallin tukipäätöksessä. Kustannusarvio sisältää tyypillisesti myös tiedon haettavan tuen määrästä euroina ja prosentteina, mutta esim. monesti tietojärjestelmiä käytettäessä ko. järjestelmä laskee järjestelmään ilmoitettujen haettavien kustannusten perusteella tuen prosenttiosuuden kustannuksista automaattisesti

Pykälän 7 kohdan mukaan tukihakemuksessa tulee olla hankkeen rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelma kertoo taloudellisten resurssien näkökulmasta siitä, mitä tahoja on mukana hankkeen toteuttamisessa ja millaisella rahallisella osuudella. Rahoitussuunnitelman ja kustannusarvion perusteella rahoittava viranomainen voi arvioida hankkeen toteuttamisedellytyksiä myös taloudellisten riskien hallinnan näkökulmasta.

Pykälän 8 kohdan mukaan tukihakemuksessa tulee olla kuvaus hankkeen tulosten hyödyntämisestä ja niistä tiedottamisesta. Tavoitteellisella hanketoiminnalla tavoitellaan tuloksia. Monivuotisesta hanketoiminnasta ja hanketoteuttajien kokemuksesta huolimatta kehittämishankkeissa on edelleen syytä kiinnittää huomioita tulosten todentamiseen, dokumentointiin ja arviointiin. Hankkeen toteuttamisen ja tulosten seurannan suunnittelu on keskeinen osa hankkeen valmistelua.

Pykälän 9 kohdan mukaan tukihakemuksessa tulisi olla selvitykset hankkeen jälkeisestä toiminnan jatkuvuudesta ja selvitys hanketta edeltävien hankkeiden tulosten huomioon ottamisesta. Rahoituslain 7 §:n 2 momentissa säädetään, että tuen saajalla tulee olla riittävät taloudelliset ja muut edellytykset hankkeen toteuttamiseksi ja riittävät edellytykset toiminnan jatkuvuudesta huolehtimiseksi hankkeen päättymisen jälkeen, jollei jatkuvuudesta huolehtiminen ole toiminnan luonteen vuoksi tarpeetonta. Tukihakemuksessa tulisi tehdä selkoa siitä, miten jatkuvuudesta huolehditaan. Lisäksi tukihakemuksessa tulisi käydä ilmi hankkeen yhteys mahdollisiin aiempiin aihetta koskeneisiin hankkeisiin kuten onko kyse jollain tavalla toisen hankkeen tulosten jatkokehittelystä tai muista vastaavista seikoista.

Pykälän 10 kohdan mukaan tukihakemuksessa tulisi antaa selvitys hankkeeseen saadusta tai haetusta muusta rahoituksesta.

Pykälän 11 kohdan mukaan tukihakemuksessa tulisi antaa muut rahoittavan viranomaisen edellyttämät tuen hakemiseen liittyvät tarpeelliset tiedot.

11 §. ***Tukipäätös.*** Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Tukipäätöksestä ja siihen otettavista ehdoista säädettäisiin rahoituslain 20 §:ssä. Lisäksi rahoituslain 3 §:n nojalla sovellettaisiin tukipäätöstä koskevaa valtionavustuslain 11 §:ää.

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden osalta säädettäisiin tukipäätöksestä 11 §:ää täydentävästi asetuksen 32 §:ssä, kansallisten alueiden kehittämisen varojen osalta 21 §:ssä ja Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukipäätöksestä 37 §:ssä.

Voimassa olevan rahoitusasetuksen 20 §:ään nähden pykälän uudessa muotoilussa otettaisiin huomioon valtionavustuslain 11 §:n yleiset säännökset eikä niitä enää toistettaisi rahoitusasetuksessa. Lisäksi selvää olisi, että rahoittavan viranomaisen tulisi aina noudattaa toiminnassaan hallinto-oikeudellisten yleislakeja, mikä tarkoittaa esimerkiksi muutoksenhakusäännösten edellyttämän oikaisuvaatimusosoituksen sisällyttämistä päätökseen, eikä tätä enää erikseen mainittaisi rahoitusasetuksen tukipäätöstä koskevassa pykälässä.

Voimassa olevassa rahoitusasetuksessa (20.3 §) hankkeiden enimmäiskestoksi on säädetty kolme vuotta, johon kuitenkin on voinut hakea perustellusta syystä jatkoa. Nyt yleisestä hankkeiden enimmäiskestosta ehdotetaan luovuttavaksi. Enimmäiskesto säilyisi kuitenkin kansallisissa alueiden kehittämisen hankkeissa, mistä säädettäisiin asetuksen 21 §:ssä.

Hankkeiden keskimääräinen toteutusaika on Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakaudella 2014–2020 ollut 3 vuotta 4 kuukautta, mikä tarkoittaa, että huomattavalle osalle hankkeita on tehty muutoshakemus ja jatkopäätös. Jatkoaikakäsittely on lisännyt tuen saajan ja rahoittavan viranomaisen hallinnollista taakkaa varsin paljon suhteessa toteutuneeseen jatkoaikaan ja hankkeiden kokonaiskestoon. Ohjelmakauden 2021-2027 hankkeissa painottuu tavoitteellisuus ja tuloksellisuus, minkä arvioidaan jäntevöittävän hanketoteutusta ja hankkeen kestoa ilman, että enimmäiskestosta säädettäisiin erikseen. Hanketta rahoittava viranomainen voisi kuitenkin julkaistavassa hakuilmoituksessa ilmoittaa enimmäiskeston rahoitettaville hankkeille. Takarajan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaville hankkeille asettaa joka tapauksessa ohjelmakauden kesto.

Pykälän 1 ja 2 momentissa viitatun valtionavustuslain 11 §:n 2 momentin mukaan päätöksestä tulee käydä ilmi ainakin valtionavustuksen saaja, käyttötarkoitus ja määrä tai laskentaperuste. Tuen saajasta olisi ilmoitettava organisaation nimi ja y-tunnus. Jos tuen saajia olisi useita, kuten esimerkiksi yhteishankkeissa, olisi päätöksessä mainittava kaikkien tuen saajien nimet. Mainitun lain 11 §:n 3 momentin mukaan valtionavustuspäätökseen voidaan ottaa 7 §:n 1 momentissa säädettyjen seikkojen toteutumisen varmistamiseksi välttämättömiä valtionavustuksen käyttämistä koskevia ehtoja ja rajoituksia. Tukipäätökseen voitaisiin siten ottaa tarvittaessa myös hankekohtaisia erityisehtoja.

Mainitun lain 11 §:n 4 momentissa säädetään, että tukipäätöksestä tulee käydä ilmi valtionavustuksen asianmukaisen käyttämisen sekä valtionavustuksen saajan oikeuksien ja velvollisuuksien selkeyden edellyttämällä tavalla hankkeen hyväksyttävät kustannukset, valtionavustuksen enimmäismäärä hankkeesta aiheutuvista kokonaiskustannuksista, tulojen vaikutuksesta valtionavustuksen määrään ja käyttöön sekä avustuksen käyttöaika sekä mainitun lain 13 §:n 2–4 momentissa tarkoitetut ehdot ja rajoitukset, saajan velvollisuus antaa selvitys valtionavustuksen käyttämisestä ja selvityksen ajankohta sekä muut valtionavustuksen myöntämisen ja maksamisen sekä käytön valvonnan perusteet. Käytön valvonnalla tarkoitetaan valtionavustuslaissa tuen maksamisen keskeyttämistä, maksamisen lopettamista ja tuen takaisinperintää.

Kun otetaan huomioon mitä valtionavustuslaissa edellä kerrotulla tavalla säädetään, olisi pykälän 1 momentissa tarpeen kuitenkin säätää lisäksi, että tukipäätöksessä on oltava ehto tuen maksamisen aikataulusta ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä sekä hankkeen hankinnoissa noudatettavasta menettelystä. Hankintoja koskeva menettelyn mainitseminen pykälässä olisi uusi vaatimus, mutta käytännössä velvoitetta on jo noudatettu tukipäätöksissä. Erityisesti Europan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeissa hankinnoissa noudattavista menettelyistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin tukikelpoisuusasetuksessa ja olisi tarkoituksenmukaista, että hankintoja koskevat ehdot olisi kirjattu riittävällä tarkkuudella myös tukipäätökseen.

Pykälän 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä valtionavustuslaissa säädetään, olisi tukipäätöksestä käytävä ilmi hanke, johon tuki myönnetään, hankkeen toteuttamisaika sekä hyväksyttyjen kustannusten jakautuminen eri kustannuslajeihin. Hankkeen toteuttamisaika alkaisi tukipäätöksessä mainitusta päivämäärästä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tarkemmin vähämerkityksisenä tukena myönnettävän tuen (de minimis) tukipäätöksestä. Kun rahoittava viranomainen myöntää tuen hankkeeseen hyödynsaajana osallistuvalle taloudellista toimintaa harjoittavalle yksikölle, merkitään hanketta koskevaan tukipäätökseen hyödynsaajasta esimerkiksi yksikön nimi, tukitoimenpiteen nimi, tukitoimenpiteen markkinahinta, yksikön maksuosuus ja yksikölle myönnetty de minimis -tuen määrä. Tuen myöntämispäivämäärä olisi päätöksen päivämäärä.

Tuen saajan tulisi myös aina ilmoittaa vähämerkityksistä tukea saaneelle taloudelliselle yksikölle, paljonko siihen kohdistuu de minimis -tukea rahoituspäätöksen mukaan ja arkistoitava hyödynsaajayksiköille toimitetut ilmoitukset hankkeen asiakirja-aineistoon. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitetuissa hankkeissa tiedot tallennettaisiin EURA 2021 -järjestelmään.

12 §. ***Muutoshakemus.*** Pykälä muutoshakemuksesta koskisi kaikkia rahoituslain mukaisia tukimuotoja. Sääntely täydentäisi muutoshakemusta koskevaa uutta rahoituslain 22 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan muutoshakemuksen tai sen liitteen tulee sisältää tarpeellisilta osin 10 §:ssä mainitut ensimmäiseen tukihakemukseen sisällytettävät tiedot. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että tuen saajan tulisi toimittaa hakemuksessaan erityisesti sellaiset uudet tiedot, jotka muuttuisivat aikaisempaan tukipäätökseen nähden. Jos hankkeella olisi aiempia muutospäätöksiä, olisi toimitettavia tietoja ja liitteitä arvioitava aina paitsi viimeisimpään tukipäätökseen nähden, myös alkuperäiseen tukipäätökseen nähden.

Muutosta voi hakea hankesuunnitelman eri osioihin. Tyypillinen muutoshakemuksen peruste on hankkeen toteuttamisen edetessä tehty havainto, että hankkeen tietyn kustannuslajiin varatut kustannukset tulevat ylittymään. Toisaalta kustannusarviota voitaisiin muutoshakemuksella myös pienentää tilanteissa, joissa hankkeessa aiotuista toimenpiteistä joudutaan joiltain osin luopumaan ja toteutus supistuisi joiltain osin tukipäätökseen nähden. Muutoshakemusta ei sen sijaan tarvitsisi tehdä esimerkiksi, jos monivuotisessa hankkeessa eri kustannusten jakautuminen muuttuisi tukihakemuksessa esitetystä eri vuosille suunnitellusta jakautumisesta.

Kun tuki haetaan ja myönnetään EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista, se hallinnoidaan EURA 2021 -tietojärjestelmässä, ja järjestelmä tukee hakemuksen tekemistä. Järjestelmässä uusin tukipäätös sisältäisi aina sellaiset edellisten päätösten tiedot ja esimerkiksi erityisehdot, jotka tuen saajan tulee ottaa huomioon. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoittavien hankkeiden osalta EURA 2021 -järjestelmässä tuen saaja voisi laittaa muutoshakemuksen vireille ilman, että viranomainen esimerkiksi avaisi hakemuksen tuen saajan käsiteltäväksi. Ohjelmakaudella 2014–2020 tuen saajan on tullut pyytää viranomaista avaamaan hakemus muutoshakemuksen tekemistä varten, mikä on koettu hallinnollisesti raskaaksi menettelyksi.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien kertakorvaushankkeiden osalta sovellettaisiin tukikelpoisuusasetuksen 14 §:ssä mainittua ja kansallisten aluekehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden osalta 4 luvussa säädettyä. Käytännössä kertakorvaushankkeen muutoshakemus ja muutospäätös voisi koskea vain hankkeen toteuttamisaikaa.

13 §. ***Muutospäätös.*** Pykälä sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiini tukimuotoihin. Säännös täydentäisi muutoshakemusta koskevaa uutta rahoituslain 23 §:n sääntelyä.

Pykälän 1 momentin mukaan muutospäätöksen tulisi sisältää tarpeellisilta osin 11 §:ssä mainitut tiedot. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että tukipäätöksessä tulisi todeta erityisesti sellaiset uudet tiedot, jotka muuttuisivat aikaisempaan tukipäätökseen nähden. Jos hankkeella olisi jo useita muutospäätöksiä, tulisi päätöksestä ilmetä tarkasti, mihin päätökseen tai niissä oleviin ehtoihin nähden hanke on muuttunut.

Pykälän 2 momentin mukaan muutospäätöksestä olisi käytävä ilmi, miten päätös on muuttunut edelliseen tukipäätökseen nähden. EURA 2021 -järjestelmässä hallinnoitavien Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden osalta muutospäätös korvaisi aina aikaisemman hankkeen tukipäätöksen kokonaan ja hankkeelle aiemmin asetetut erityisehdot näkyisivät aina uusimmassa hankkeen muutospäätöksessä. Muissa rahoitusalin mukaisissa tukimuodoissa muutospäätös laaditaan usein käyttäen hyödyksi alkuperäistä tukipäätöstä tai rahoittavan viranomaisen käytössä olevaa vakiopäätöspohjaa. Näissä tilanteissa viranomaisen tulisi aina varmistaa, ettei päätökseen jäisi tulkinnanvaraisia kohtia esimerkiksi muuttuneesta hankkeesta tai siihen liitetyistä erityisistä ehdoista johtuen. Erityistä tarkkuutta tulisi kiinnittää huomiota siihen, että päätöksestä käy selkeästi ilmi, miltä osin esimerkiksi hankkeen kustannusarvio on muuttunut ja mitkä erät ovat tukikelpoisia muutoshakemuksen vireille tulosta tai tätä myöhemmästä päätöksessä mainitusta ajankohdasta alkaen.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien kertakorvaushankkeiden osalta sovellettaisiin tukikelpoisuusasetuksen 14 §:ssä mainittua ja kansallisten aluekehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden osalta 4 luvussa säädettyä. Käytännössä kertakorvaushankkeiden osalta muutospäätös voi koskea vain hankkeen toteuttamisaikaa.

14 §. *Eräät tuen käyttöä koskevat ehdot.* Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Rahoituslain 24 ja 25 §:ssä säädettäisiin eräistä tukeen liittyvistä erityisistä tuen saajalle asetettavista ehdoista. Laissa säädettäisiin tuen saajalle velvoitteet tuen kohteena olevan omaisuuden käyttöajasta, hankinnoista, seurannasta, kirjanpitoaineiston säilyttämisestä sekä tuen saajan velvollisuudesta avustaa tarkastuksissa. Asetuksessa tarkennettaisiin kirjanpitoa koskevaa lain vaatimusta.

Pykälän mukaan tuen saajalla on velvollisuus pitää kirjanpitoa hankkeesta, jos kyse on hankkeesta jonka kustannukset osin tai kokonaan korvataan tosiasiallisiin kustannuksiin perustuen. Voimassa olevassa rahoitusasetuksessa asiasta säädetään 23 §:n 2 momentissa. Voimassa olevaan asetuksen säännökseen nähden pykälässä otettaisiin huomioon nyt se, että osa tuen saajista ei ole kirjanpitovelvollisia kirjanpitolain vaan valtion talousarviosta annetun lain nojalla. Tällaisia ovat esimerkiksi valtion laitokset. Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden osalta kirjanpitoa koskeva vaatimus perustuu uuden yleisasetuksen 68 artiklaan.

Hankkeen kirjanpidossa tulisi aina noudattaa hyvää kirjanpitotapaa. Lisäksi jos hankkeen kirjanpito sisältyy tuen saajan muuhun kirjanpitoon, olisi hankkeesta pidettävä erillistä pääkirjanpitoa. Pääkirjapidolla tarkoitetaan sitä kirjanpitojärjestelmän ylimmän tason loogista osaa, jonka tilien saldoista johdetaan tilinpäätös, ja johon tuodaan yhdistelmäkirjauksina tietoja mahdollisista osakirjanpidoista. Olennaista on, että hankkeen kirjanpito voidaan vaikeudetta tunnistaa ja erottaa muusta kirjanpidosta. Tämä on tärkeää hankkeiden hallinnollisten tarkastusten ja tarkastusviranomaisen tai muun ulkopuolisen tarkastajan tarkastustoiminnan toteuttamiseksi.

15 §. *Ennakko.* Säännös ennakon määrästä ja sen kuittaamisesta koskisi kaikkia rahoituslain mukaisia tukimuotoja. Ennakko voi olla merkityksellinen pienten tuen hakijoiden mahdollisuudelle osallistua hankkeiden toteuttamiseen. Julkisoikeudellisten yhteisöjen osalta rahoituslaissa säädettäisiin, että ennakkoa ei maksettaisi niille, ellei siihen ole erityistä syytä. Maksetun ennakon kuittaamista koskevia säännöksiä täsmennettäisiin voimassa olevaan rahoitusasetuksen sääntelyyn nähden. Säännöksellä tarkennettaisiin rahoituslain 29 §:n 2 momentin säännöstä ennakosta. Ennakkoa voidaan maksaa vain kerran. Jäljempänä 17 §:ssä säädettäisiin, että jos hankkeelle päätettäisiin maksaa ennakkoa, olisi ennakko tuen ensimmäinen maksuerä.

Pykälän 1 momentin mukaan ennakon määrä voisi olla enintään 30 % tukipäätöksellä myönnetyn tuen määrästä. Prosentti vastaisi voimassa olevaa sääntelyä. Kyse olisi ennakon enimmäisosuudesta ja viranomaisella olisi harkintavalta maksaa myös mainittua osuutta vähäisempi osuus ennakkoa. Tuen hakija ilmoittaa tukihakemuksessa, jos se hakee ennakkoa ja hakija voi myös esittää ennakon prosenttiosuutta. Ennakon määrää harkitessaan viranomaisen tulisi ottaa huomioon muun muassa hankkeen kesto, laajuus sekä tuen saajan kokemus hankkeista, rahoittavan viranomaisen kokemukset tuen saajan toiminnasta aiempien hankkeiden yhteydessä ja hankkeen riskiarviointi. Rahoittavan viranomaisen tulisi arvioida riskiä siihen, että hanke toteutuu pienempänä

kuin on suunniteltu. Tällaisessa tilanteessa voisi ennakon kuittaaminen tuen maksamisen kuluessa 2 momentissa kerrotulla tavalla vaikeutua. Arvioinnilla tulisi pyrkiä välttämään tilanteet, joissa ennakkoa jouduttaisin perimään takaisin jatkotoimenpideprosessissa.

Ennakolle ei katsota tarpeelliseksi säätää euromääräistä enimmäismäärää. Kuitenkin esimerkiksi Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeiden vaiheistettua rahoitusta käytettäessä olisi ennakon määrä jo teknisistä syistä enintään ensimmäinen hankkeelle järjestelmässä sidottava euromäärä.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin ennakon kuittaamisessa noudatettavasta menettelystä. Säännös olisi uusi. Pykälän 2 momentin mukaan tuen saajalle maksettu ennakko kuitattaisiin siten, että jokaisesta tuen saajalle tuen maksamispäätöksellä maksettavasta määrästä vähennettäisiin 30 % siihen saakka, kunnes ennakkona maksettu summa olisi kokonaan kuitattu. Kyse olisi vähimmäismäärästä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin lisäksi mahdollisuudesta kuitata 2 momentissa mainittua suurempi osuus maksettavasta tuesta, jos siitä on määrätty tukipäätöksessä tai jos tuen saajan pyytää korkeampaa kuittausta. Jos ennakkoa olisi jäljellä vielä siinä vaiheessa, kun viranomainen käsittelee tuen viimeistä maksamista koskevaa hakemusta, olisi maksamista koskevassa päätöksessä kuitattava kokonaisuudessaan jäljellä oleva osuus maksetusta ennakosta.

Interreg-ulkorajaohjelman hankkeiden kansallisen vastinrahoituksen osalta ennakon kuittaamisessa noudatettavasta menettelystä säädettäisiin 42 §:ssä.

16 §. *Tuen maksamisen hakeminen.* Säännös koskisi kaikkia tukimuotoja. Tuen maksamisen hakemista koskevia säännöksiä täsmennettäisiin voimassa olevaan sääntelyyn nähden. Täsmentäminen on tarpeen erityisesti uusien yksinkertaistettujen kustannusmallien käyttöönoton vuoksi.

Pykälän 1 momentin mukaan tuen maksamista koskevalle hakemukselle voitaisiin asettaa määräaika. Määräaika asetettaisiin? tukipäätöksessä esimerkiksi siten, että tukipäätöksessä määriteltäisiin, kuinka usein tuen saajan on haettava tuen maksamista tai päätöksessä voitaisiin muulla tavoin täsmällisesti määrätä tuen maksamisen hakemisen aikataulusta. Määräajan asettaminen olisi tarpeen esimerkiksi suurissa hankkeissa riskienhallinnan näkökulmasta. Määräajan asettamisella voitaisiin myös edesauttaa viranomaisen oman työn tasaista jakautumista ja siten tuen maksamisen sujuvuutta.

Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamista puolestaan haetaan käytännössä vasta sen jälkeen, kun hankkeen Euroopan unionin rahoitusosuuden maksamista koskeva hakemus on tehty Interreg-ohjelman hallintoviranomaiselle. Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamisesta säädettäisiin 40 §:ssä.

Yli vuoden kestävissä hankkeissa tukipäätöksessä olisi syytä edellyttää tuen maksamisen hakemista vähintään kuuden kuukauden välein. Vain kestoltaan lyhyissä hankkeissa olisi mahdollista hakea tuen maksamista vain hankkeen lopussa yhdellä kertaa. Kertakorvaushankkeissa tuen maksaminen tapahtuisi sen sijaan tuotosten perusteella. Käytännössä tyypillinen hakemusväli on neljä kuukautta. Tuen maksamisen hakeminen edellyttää sitä, että hankkeen kirjanpito on suljettu, joten maksamisen hakeminen olisi vain harvoin mahdollista alle kahden kuukauden välein. Tuen maksamisen hakemiselle asetettavaa määräaikaa pohdittaessa olisi otettava huomioon esimerkiksi hankkeen kesto, hankkeen luonne, hankkeen euromääräinen laajuus sekä hankkeesta ja tuen saajasta tehty riskiarvio. Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien hankkeissa ohjelman hallintoviranomainen määrittelee raportointitiheyden, jota seurataan vastaavasti Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen osalta, ellei poikkeamiseen ole erityistä syytä.

Momentin loppuun otettaisiin informatiivisuuden vuoksi viittaus rahoituslain 28 §:ään, jonka mukaan määräaika tuen viimeisen erän maksamisen hakemiselle olisi kansallisissa alueiden kehittämisen hankkeissa ja Eu-

roopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeissa kuitenkin neljä kuukautta hankkeen päättymisestä, eikä siitä voisi poiketa tukipäätöksessä. Mainitun pykälän 2 ja 3 momentissa säädetään tilanteista, joissa rahoittava viranomainen voi hyväksyä myös neljän kuukauden jälkeen saapuneen hakemuksen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, mitä tietoja tuen maksamista koskevassa hakemuksessa tulee aina esittää viranomaiselle. Hakemuksen tai sen liitteen tulisi sisältää selvitys hankkeesta aiheutuneista kustannuksista, hankkeen etenemisestä ja hankkeen toteutuneesta rahoituksesta. Jokaisen maksatusta koskevan hakemuksen yhteydessä tulisi antaa tieto kyseiseen aikaan kohdistuvasta toteutuneesta rahoituksesta. Ennakkoa haettaisiin ensimmäisen tukihakemuksen yhteydessä. Momentissa tarkoitettuja selvityksiä ei edellytettäisi ennakkoa koskevaa tuen maksamista haettaessa.

Hankkeen kustannuksista esitettävät selvitykset poikkeaisivat sisällöllisesti toisistaan riippuen siitä, mitä kustannusmallia hankkeeseen tukipäätöksen mukaan sovelletaan. Pykälän 3 momentti koskisi tuen saajan selvitystä hankkeen niistä kustannuksista, joiden kustannusmallina on osin tai kokonaan tosiasialliset kustannukset. Pykälän 4 momentti koskisi tuen saajan selvitystä hankkeen niistä kustannuksista, joiden kustannusmallina osin tai kokonaan yksinkertaistetut kustannusmallit.

Kustannusten todentamisesta kertakorvausmallia käytettäessä säädettäisiin tukikelpoisuusasetuksessa, josta otettaisiin pykälään informatiivinen lakiviittaus.

17 §. *Tuen maksaminen*. Säännös koskisi kaikkia rahoituslain mukaisia tukimuotoja. Maksamista koskevia säännöksiä täsmennettäisiin voimassa olevaan rahoitusasetuksen sääntelyyn nähden. Täsmentäminen on tarpeen erityisesti uusien yksinkertaistettujen kustannusmallien käyttöönoton vuoksi.

Pykälän 1 momentissa todettaisiin lähtökohta, että tuen maksaminen tapahtuisi aina tukipäätöksessä tukikelpoisiksi hyväksyttyjen kustannusten mukaan. Tästä poikkeus olisi ennakko, joka maksettaisiin ensimmäisen tukipäätöksen antamisen yhteydessä tai lähes samanaikaisesti omalla maksamista koskevalla päätöksellä. Näin ollen ennakon maksaminen ei pääsäännöstä poiketen voisi perustua hankkeen jo syntyneiden kustannusten tukikelpoisuuden tarkastamiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan rahoituslain mukaiset tuet maksetaan tuen saajalle erissä. Käytännössä eriä olisi yksi tai useampi. Jos tukipäätöksessä olisi myönnetty rahoituslain 29 §:n 2 momentin mukaisesti ennakkoa, olisi ennakkomaksupäätös tuen ensimmäinen erä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tuen maksamisen edellytyksistä. Maksamisen edellytyksenä olisi aina se, että tuen saaja on todentanut kustannukset hakemuksessa. Hakemukseen liitettävistä kustannusten todentamiseksi tarvittavista selvityksistä säädetään 16 §:ssä. Tuen viimeisen erän maksamisen erityinen edellytys olisi, että rahoittavalle viranomaiselle on toimitettu hyväksyttävä selvitys hankkeen toteuttamisesta ja saavutetuista tuloksista. Tämä tarkoittaisi käytännössä loppuraportin toimittamista rahoittavalle viranomaiselle, joka hyväksyisi loppuraportin tai voisi pyytää sen täydentämistä ennen sen hyväksymistä. Lisäksi viimeisen erän maksamisen edellytyksenä olisi selvitys hankkeen tuloista sekä toimitetusta hankkeen tilintarkastuksesta, jos sitä on edellytetty hankkeen tukipäätöksessä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin hankkeen tulojen vaikutuksesta tuen maksamiseen. Momentin mukaan maksettavan tuen määrää laskettaessa on hyväksyttävistä kustannuksista vähennettävä hankkeesta aiheutuneet tulot. Vastaavanlainen säännös on voimassa olevassa tukikelpoisuusasetuksessa, mutta se ehdotetaan otettavaksi nyt rahoitusasetukseen ja koskisi kaikkia rahoituslain mukaisia tukimuotoja. Tulojen vaikutus tuen maksamiseen huomioitaisiin siten kaikkien rahoituslähteiden osalta samalla tavalla. Hankkeen tulojen käsite määriteltäisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden osalta tukikelpoisuusasetuksen 5 §:ssä, jota sovellettaisiin myös 23 §:ään otettavan viittauksen mukaan kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden tuloihin.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin kertakorvaushankkeita koskevasta poikkeuksesta. Kertakorvaushankkeen tuen maksamisen todentamisen perusteista ja osissa maksamisesta säädetään tukikelpoisuusasetuksen 15 §:ssä, jota sovellettaisiin kansallisten alueiden kehittämisen varojen hankkeisiin 25 §:ään otettavan viittauksen perusteella.

18 §. *Seuranta.* Säännös koskisi kaikkia tukimuotoja ja sillä täydennettäisiin seurantaa varten annettavaa selvitystä koskevaa rahoituslain 25 §:n 2 momenttia. Voimassa olevaan rahoitusasetuksen 30 §:n säännökseen nähden sääntelyä täsmennettäisiin.

Pykälän mukaan tuen saajan hankkeen seurantaa varten annetavasta selvityksestä tulisi käydä ilmi, miten hanke etenee suhteessa hankesuunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin. Tämä sisältää hankkeen määrälliset mittarit (ns. indikaattoritiedot). Seurantaa varten annettavasta selvityksestä tulisi käydä ilmi myös muut viranomaisen pyytämät tiedot. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi hankkeen kohderyhmää koskevat tiedot.

Velvoite selvityksen antamisesta koskee vain niitä tavoitteita, jotka rahoittava viranomainen on tukipäätöksessä hankkeelle asettanut seurattavaksi. Jos viranomainen ei tukipäätöksessä aseta hankkeelle indikaattori- ja muita määrällisiä tavoitteita seurattavaksi seurattaviksi, ei säännös koske tällaisia hankkeita. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa on tyypillisesti seurattava tavoitteiden toteutumista sisältäen määrälliset mittarit (ns. indikaattoritiedot) ja annettava selvitys niiden toteutumisesta. Seurantatiedot toimitetaan tyypillisesti tuen maksamista koskevan hakemusten yhteydessä. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa tiedot tallennetaan EURA 2021 -järjestelmässä tuen maksamista koskevan hakemuksen täyttämisen yhteydessä.

Rahoituslain 25 §:n 3 ja 4 momentin mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi tuen saajan tulee säilyttää seurantaa koskevat tiedot asianmukaisesti, jotta tuen käytön valvonta onnistuu pitkänkin ajan kuluttua. Seurantatietojen on oltava luotettavia ja ne tulee pystyä jälkikäteen tarkastamaan. Viranomaisella olisi aina oikeus pyytää tuen saajaa täydentämään tuen maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä tai muutoin rahoittavalle viranomaiselle toimitettuja seurantatietoja hallintolain yleisten asiakirjojen täydentämistä koskevan menettelyn mukaisesti.

Pykälän 40 mukaan Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamista koskevan hakemuksen liitteenä olisi toimitettava hallintoviranomaiselle toimitettu tuen maksamista koskeva hakemus sekä hallinnollisen tarkastuksen valvontaraportit suomalaisten tuen saajien osalta. Vaadittujen liitteiden avulla toimivaltainen maakunnan liitto voisi varmistua siitä, että hanke on kokonaisuudessaan edennyt hankesuunnitelman mukaisesti, ja että vaadittu hallinnollinen tarkastus on suoritettu. Tämä katsottaisiin riittäväksi selvitykseksi seurannan osalta. Interreg-ulkorajaohjelmissa noudatettaisiin jatkossakin aiempaa käytäntöä, jossa kansallisen vastinrahoituksen maksamista haettaisiin osana hankkeen kokonaisrahoitusta kaikille tuen saajille Interreg-ulkorajaohjelman sääntöjen mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomainen määrittelee seurantaa varten tarvittavan selvityksen sisällön.

19 §. *Ohjausryhmä.* Säännös koskisi kaikkia tukimuotoja. Pykälässä säädettäisiin tarkempia säännöksiä rahoituslain 26 §:n ohjausryhmää koskevasta säännöksestä. Voimassa olevaa rahoitusasetuksen 28 §:ssä olevaa sääntelyä täsmennettäisiin eräiltä osin.

Ohjausryhmää koskevaa pykälää sovellettaisiin vain, jos hankkeelle on tukipäätöksessä edellytetty asetettavaksi ohjausryhmä. Kansallisen vastinrahoituksen osalta Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman hankkeelle asetetaan ohjausryhmä ohjelman ja Interreg-asetuksen säännösten mukaisesti. Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallista vastinrahoitusta varten ei pääsääntöisesti aseteta erillistä ohjausryhmää. Myöskään kansallisen alueiden kehittämisen määrärahoista rahoitettavissa pienissä hankkeissa ei yleensä aseteta ohjausryhmää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ohjausryhmän tehtävistä. Nykyiseen nähden tehtäviä tarkennettaisiin niin, että hankesuunnitelman toteutumisen yleisen seurannan lisäksi säädettäisiin velvoite seurata hankkeen rahoituksen ja kustannusten toteutumista. Hankkeen ohjaaminen on osa hankkeen hallinnoimista. Ohjausryhmän työssä tulisi noudattaa hyvää hallintotapaa ja hallinto-oikeudellisia yleisperiaatteita esimerkiksi esteellisyydestä, asioiden kirjaamisesta pöytäkirjaan tai muistioon ja näiden asiakirjojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä. Ohjausryhmä käsittelisi nykyiseen tapaan etukäteen tuen saajan arvioimat muutostarpeet hankkeeseen tai esimerkiksi hankkeen kustannusarvioon esitettävät muutokset. Kiireellisissä tilanteissa tuen saajan olisi mahdollista laittaa muutoshakemus vireille viranomaisessa ja saattaa asia käsiteltäväksi viipymättä ohjausryhmässä hakemuksen vireillepanon jälkeen. Jos muutoshakemus koskisi esimerkiksi kustannusarvion muutoksia, on muutoshakemuksen vireilletulopäivä merkityksellinen kustannusten tukikelpoisuuden näkökulmasta. Kuitenkin pääsääntöisesti tuen saajan tulisi aina hyväksyttää suunnitelma muutoshakemuksesta ohjausryhmässä

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ohjausryhmän kokoonpanolle asetettavista vaatimuksista. Momentin mukaan ohjausryhmään nimettävien henkilöiden olisi annettava tehtävään kirjallinen suostumus. Säännös olisi uusi ja sillä haluttaisiin varmistua ohjausryhmän jäsenten sitoutumisesta tehtävään. Suostumus annettaisiin tuen saajalle, joka säilyttäisi sen osana hankkeen asiakirjoja. Ohjausryhmässä tulisi olla hankkeen kokoon ja luonteeseen nähden sopiva määrä jäseniä ja pysyviä asiantuntijoita. Ohjausryhmässä tulisi siten olla jäseniä sekä tuensaajaorganisaatiosta että sen ulkopuolisia asiantuntijoita, kuten nykyisinkin. Jäsenten ja pysyvien asiantuntijoiden tulisi asiantuntemuksellaan voida tukea hankeen toteuttamista.

4 luku

Kansallisilla alueiden kehittämisen varoilla rahoitettujen hankkeiden kustannusten tukikelpoisuutta koskevat ja muut erityiset säännökset

20 §. *Tuen hakeminen.* Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälän 1 momentissa todettaisiin pääsääntö, jonka mukaan kansallisia alueiden kehittämisen varoista myönnettäviä tukia voisi hakea jatkuvasti.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että rahoittavalla viranomaisella on kuitenkin myös mahdollisuus päättää hakuajan asettamisesta. Jos rahoittava viranomainen päättäisi hakuajasta, olisi noudatettava momentissa todettuja hakuilmoitusta koskevia vaatimuksista. Esimerkiksi valintaperusteet tulisi olla ilmaistu selkeästi hakuilmoituksessa. Hakuilmoitus olisi tällöin julkaistava ja siitä olisi tiedotettava riittävän laajasti avoimuuden periaatteen mukaisesti.

21 §. *Tukipäätös.* Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälässä säädettäisiin kansallisten alueiden kehittämisen varoista tuettavan hankkeen enimmäiskestoksi kolme vuotta. Tämä vastaisi voimassa olevaa rahoitusasetuksen 20 §:n 3 momenttia. Tuettavan toiminnan tulee olla rajattu, koska kehittämishankkeena tuetaan hanketoimintaa, ei organisaatioiden yleistä jatkuvaa toimintatukea. Hankkeelle säädetty enimmäiskesto olisi otettava huomioon myös, jos hankkeen toteuttamisaikaan haetaan jatkoa muutoshakemuksella.

22 §. *Kustannusmallit ja kustannusten tukikelpoisuuden edellytykset.* Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälässä säädettäisiin näissä hankkeissa käytössä olevista kustannusmalleista ja kustannusten tukikelpoisuudesta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että hankkeessa käytettävät kustannusmalli tai -mallit päätetään hankkeen tukipäätöksessä. Momenttiin sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannusmalleihin sovellettaisiin samoja säännök-

siä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Käytettävät kustannusmallit olisivat siten tukikelpoisuusasetuksen 3 §:n 2 momentin mukaisesti yksikkökustannukset (1 kohta), kertakorvaus (2 kohta), prosenttimääräinen korvaus (3 kohta), tosiasiallisesti aiheutuneet ja maksetut tukikelpoiset kustannukset (4 kohta) tai 1−4 kohdassa tarkoitettujen kustannusmallien yhdistelmät, jos jokainen niistä kattaa eri kustannuserät tai saman hankekokonaisuuden eri hankkeet (5 kohta). Yhdistämisellä tarkoitettaisiin sitä, että samassa hankkeessa voitaisiin esimerkiksi käyttää palkkakustannusten korvaamiseen tarkoitettua kustannusmallia sekä lisäksi flat rate -mallia muiden hankkeesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannusten tukikelpoisuudesta. Momenttiin sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannusten tukikelpoisuuteen sovellettaisiin pääosin samoja säännöksiä, kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista rahoitettaviin hankkeisiin.

Tukikelpoisuuden edellytyksenä olisi siten, että kustannukset ovat hankkeesta aiheutuneita, sen toteuttamiseksi tarpeellisia ja määrältään kohtuullisia ja hanketta koskevan tukipäätöksen mukaisia (4 §:n 1 momentin 2 k), aiheutuneet sen jälkeen, kun tukihakemus on tullut vireille, lukuun ottamatta tukikelpoisuusasetuksen 11 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja prosenttimääräisellä korvauksella korvattavia investointihankkeen esivalmistelun kustannuksia (4 §:n 1 momentin 3 k) ja aiheutuneet hanketta koskevan tukipäätöksen mukaisena toteuttamisaikana, lukuun ottamatta rahoittavan viranomaisen tukipäätöksessä edellyttämästä hankkeen tilintarkastuksesta aiheutuvia kustannuksia (4 §:n 1 momentin 4 k).

Lisäksi tukikelpoisuuden edellytyksenä olisi viitatun tukikelpoisuusasetuksen 4 §:n 2 momentin mukaan, että tilanteissa, joissa hankkeen kustannukset korvataan tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen, kustannusten tulee olla tuen maksamista koskevan hakemuksen jättämiseen mennessä tuen saajan tosiasiallisesti maksamia, osoitettavissa hankekohtaisesti pidetyn kirjanpidon tositteilla ja ilmoitettujen kustannusten on vastattava tuen saajan hallussa olevaa kirjanpitoaineistoa ja tositteita.

Momentissa säädettäisiin myös erityisestä vain kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden tukikelpoisuusperusteesta. Kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettujen hankkeiden kustannusten tukikelpoisuuden edellytyksenä olisi aina se, että hanke tukee maakunnan omaehtoista kehittämistä. Hankkeiden tulisi olla myös maakuntaohjelman mukaisia. Kuten tähänkin asti kansallisia aluekehittämisen varoja voitaisiin joissakin tilanteissa käyttää myös sellaisiin maakunnan omaehtoista kehittämistä tukeviin hankkeisiin, joita ei ole kirjattu maakuntaohjelmaan. Tällaisia hankkeita olisivat esimerkiksi äkillisen rakennemuutoksen hallintaan tarkoitetut hankkeet.

23 §. *Hankkeen tulot.* Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälässä säädettäisiin näiden hankkeen tuloista. Rahoituslaissa tuloista säädetään 17 §:n 3 momentissa, 19 §:n 2 momentissa ja 27 §:ssä.

Pykälään sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden tuloihin sovellettaisiin samoja säännöksiä, kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista rahoitettaviin hankkeisiin.

Pykälässä viitatun tukikelpoisuusasetuksen 5 §:n mukaan tukikelpoista kustannuksista vähennetään hankkeen toteuttamisaikana tuottamat ja viimeistään hankkeen viimeisen tuen maksamista koskevan hakemuksen jättämiseen mennessä saadut tulot, jollei vähämerkityksistä tukea tai valtiontukea koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu. Tuloja olisivat hankkeeseen myönnetyllä tuella hankittujen tai hankkeessa syntyvien ja markkinoille siirtyvien tuotteiden ja palvelujen myynnistä saatavat tulot (5 §:n 2 momentin § 1 k), hankkeeseen myönnetyllä tuella hankitun koneen tai laitteen käyttöajan luovutuksesta ulkopuoliselle taholle saadut käyttökorvaukset (5 §:n 2 momentin 2 k), hankkeen toimitiloista saadut käyttökorvaukset ja vuokratulot (5 §:n 2 momentin 3 k) sekä hankkeessa järjestetystä maksullisesta seminaarista tai muusta tilaisuudesta saadut osallistumismaksut (5 §:n 2 momentin 4 k).

24 §. *Luontoissuoritus.* Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevaa rahoitusasetuksen 25 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan rahoittava viranomainen, maakunnan liitto tai työ- ja elinkeinoministeriö, voi päättää, että hankkeen omarahoitusosuus voi muodostua myös vastikkeetta tehdystä työstä ja ilman korvausta hankkeelle luovutetuista tuotantotopanoksista. Pykälässä tarkoitetun luontoissuorituksen tarve ja sen määrä hankkeessa tulee perustella hankehakemuksessa ja ratkaistaan rahoittavan viranomaisen toimesta tukipäätöksessä. Pykälässä tarkoitettu vastikkeeton tai vastikkeellinen työ tai hyödyke ei saa kattaa kokonaan hakijan omarahoitusosuutta ja sen määrä voisi olla 1 momentin mukaan enintään puolet hakijan omarahoitusosuudesta. Pykälän 1 momentin säännös vastaisi voimassa olevaa. Koska luontoissuoritus voi olla osa omarahoitusosuudesta, ei sitä vastaan näin ollen makseta tukea.

Pykälän 2 momentin säännös olisi uusi. Momentissa säädettäisiin, että pykälässä tarkoitettu vastikkeeton työpanos olisi hyväksyttävissä osaksi omarahoitusosuutta vain, jos työn tehnyt henkilö on vähintään 15-vuotias. Käytännössä näin on ollut jo nyt, mutta säännös selkiyttäisi nykytilaa ja yhtenäistäisi luontoissuorituksen edellytyksiä eri tukien osalta. Vastaava ikärajavaatimus sisältyy jo maaseudun hanketoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1174/2014) 9 §:ään.

Pykälän 3 momentin mukaan luontoissuorituksen arvona otetaan huomioon enintään aiheutuneet kustannukset tai vastaavasta työstä maksettu palkka tai tuotantopanosten osalta palvelun tai tuotteen käypä arvo tai aiheutuneet kustannukset.

Voimassa olevan rahoitusasetuksen 26 §:ssä säädetystä mahdollisuudesta korvata hankkeen omarahoitusosuus tai muu kuin valtion rahoitusosuus hankkeelle luovutetulla vastikkeellisella työllä tai hyödykkeellä, esitetään luovuttavaksi tarpeettomana. Muun rahoitusosuuden korvaaminen työllä on aiheuttanut epäselvyyttä, onko kyseessä hankkeelle syntyneestä kustannuksesta vai hankkeen rahoitusosuudesta. Selkiyttämisen vuoksi mahdollisuudesta kattaa kuluja omarahoituksen osana luovuttaisiin. Maaseudun hanketoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisissa maaseudun kehittämisen hankkeissa vastikkeellisen työn mahdollisuutta osana rahoitusta on luovuttu jo aiemmin. Yhdenmukainen luontoissuoritusten käsittely Euroopan unionin maaseuturahaston ja alue- ja rakennepolitiikan rahastojen myöntämissä tuissa olisi myös tuen saajan näkökulmasta nykyistä selkeämpää.

25 §. *Kertakorvaus.* Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälässä säädettäisiin kertakorvauksena korvattavista hankkeen kustannuksista.

Kertakorvaus on ollut jo käytössä kansallisista varoista rahoitetuissa hankkeissa. Kertakorvausmenettelyyn perustuvissa hankkeissa ei tuen saajan tarvitse maksamisen hakemisen yhteydessä esittää tositteita todellisista kustannuksista vaan tukikelpoisuus ja tuen maksaminen perustuvat hankkeella aikaan saadun tuloksen tai tehtyjen toimenpiteiden toteennäyttämiseen. Kertakorvausmenettelyn yhtenä tavoitteena on yksinkertaistaa pienten hankkeiden hallinnointia sekä keventää maksamisvaiheen toimenpiteitä. Kuten nykyisinkin, kertakorvausmenettelyn soveltumisen hankkeeseen ratkaisisi tuen myöntävä viranomainen. Viranomainen hyväksyy maksettavaksi tukikelpoiset kustannukset ennalta vahvistetun kertakorvauksen perusteella. Hakijan tulee siksi hakemusvaiheessa esittää yksityiskohtaiset laskelmat hankkeen toteuttamiselle. Hankesuunnitelman tulee myös täyttää hankkeelle yleisesti asetetut edellytykset. Näiden perusteella viranomainen voi arvioida, onko esitetty hankesuunnitelma sopiva kertakorvausmenettelyyn. Lähtökohtaisesti kertakorvausmenettely soveltuu parhaiten lyhytkestoisiin ja sisällöltään selkeisiin hankkeisiin. Kertakorvausmenettelyyn soveltuvia selkeästi määriteltäviä hanketyyppejä ovat esimerkiksi seminaarit, tapahtumien järjestämiset ja erilaiset selvitykset.

Pykälän 1 momenttiin sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin kertakorvaushankkeisiin sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin EU:n alueja rakennepolitiikan varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 15 §:n 1 momentin mukaan rahoittava viranomainen tuki hankkeeseen myönnetään kertakorvauksena. Edellytyksenä on, että

hankkeelle on määriteltävissä selkeä tuen maksamisen perusteena oleva tuotos. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan toteuttaminen ja maksaminen voitaisiin myös jakaa osiin.

Momentissa viitatun tukikelpoisuusasetuksen 15 §:n 3 momentin mukaan tukipäätöksessä yksilöittäisiin tuen maksamisen perusteena oleva tuotos, tuotoksen toteutumisen perusteella maksettava määrä ja toteutumisen todentavat asiakirjat, joiden perusteella viranomainen voi varmistua tuotoksen toteutumisesta ennen tuen maksamista. Mainitun momentin mukaan kertakorvaushankkeen tukipäätöstä voidaan muuttaa vain hankkeen toteuttamisajan osalta.

Hankepäätöksen muuttaminen on lähtökohtaisesti kertakorvausmenettelyn yksinkertaistamistavoitteiden vastaista. Kertakorvausmenettelyyn soveltuvat hankkeet ovat luonteeltaan selkeitä. Kuitenkin saattaa tulla pakottavia tilanteita, joissa hanketta tulee voida muuttaa joko sisällöltään tai kestoltaan. Kestoltaan muuttaminen voi olla tarpeellista esimerkiksi silloin kun hankkeen toteuttaminen on aikataulullisesti vaikeutunut ylivoimaisen esteen johdosta, kuten toteuttajan sairaus. Sisällöllinen muuttaminen voi tulla kysymykseen poikkeukselliseesti silloin kun hankkeen toteuttamisen kannalta tarvittavat olosuhteet ovat muuttuneet niin oleellisesti, ettei hankkeen toteuttaminen ole enää päätöksessä mainitulla tavalla mahdollista tai sen tuotoksen saavuttaminen ei onnistu edellä mainitusta syystä. Tällaisten muutosten minimoimiseksi viranomaisen tulee kertakorvausmenettelyssä paneutua erityisen hyvin hankesuunnitelmaan. Tuotoksen määrittely ei saa olla monimutkaista ja riippua tekijöistä, joihin ei ole mahdollista vaikuttaa. Sisällöllisen muuttamisen edellytys on, ettei hankkeen lopullinen kustannusarvio nouse.

Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 15 §:n 4 momentin mukaan kertakorvaushankkeen tuen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on todentanut tukipäätöksessä yksilöidyn tuen maksamisen perusteena olevan tuotoksen. Muun kuin tuen saajan omarahoitusosuuteen kuuluvan kuntien ja muiden julkisyhteisöjen rahoituksen hyväksymisen edellytyksenä on, että tuen saaja on toimittanut tuen maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä tositteen, josta rahoituksen toteutuminen voidaan todentaa.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin otettaisiin kansallisia alueiden kehittämisen varoja koskevia erityissäännöksiä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa asetusta vastaavasti siitä, että tukea hankkeeseen ei voitaisi myöntää kertakorvauksena, jos hanke toteutettaisiin kokonaan julkisena hankintana.

Pykälän 3 momentin mukaan hankkeelle kertakorvauksena myönnettävän tuen määrä voi olla enintään 100 000 euroa.

26 §. *Prosenttimääräisenä korvattavat kustannukset.* Pykälässä säädettäisiin prosenttimääräisenä korvattavista kustannuksista kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa.

Pykälään otettaisiin lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden prosenttimääräisenä korvattaviin kustannuksiin sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Tämä tarkoittaisi, että rahoittava viranomaisen valittavissa olisi kehittämishankkeissa niin sanotut 40 % ja 7 % flat rate -mallit ja kehittämishankkeeseen sisältyvissä investoinneissa ja investointihankkeissa niin sanottu 1,5 % flat rate -malli.

Pykälässä viitatun tukikelpoisuusasetuksen 9 §:n mukaan rahoittava viranomainen voisi päättää, että kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitetussa kehittämishankkeessa kaikki muut hankkeesta aiheutuvat kustannukset kuin hankehenkilöstön palkkakustannukset korvataan summalla, joka on 40 prosenttia tukikelpoisuusasetuksen 7 §:n mukaisista palkkakustannusten yksikkökustannuksista tai mainitun asetuksen 8 §:n mukaisesti hyväksyttävistä palkkakustannuksista.

Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 10 §:n 1 momentin mukaan rahoittava viranomainen voisi päättää, että kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitetussa kehittämishankkeessa prosenttimääräisenä korvauksena hyväksytään 7 prosenttia hankkeen 2 momentin mukaisista hyväksyttävistä välittömistä kustannuksista, jos

hankkeessa täyttyy jokin momentissa mainituista 1-3 edellytyksistä. Tukikelpoisuusasetuksen 10 §:n 2 momentissa säädettäisiin hankkeen niistä välittömistä kustannuksista, jotka otettaisiin huomioon 7 prosentin osuutta laskettaessa (1–6 kohta). Selkeyden vuoksi tukikelpoisuusasetuksen 10 §:n 3 momentissa säädettäisiin lisäksi esimerkkiluettelossa välillisitä kustannuksista, jotka kuuluvat prosenttimääräisellä korvauksella korvattaviin kustannuksiin.

Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 11 §:n mukaan rahoittava viranomainen voisi päättää, että kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitetussa tarkoitetuissa kehittämishankkeeseen sisältyvissä investoinneissa sekä investointihankkeissa prosenttimääräisenä korvauksena hyväksytään 1,5 prosenttia hankkeen eräistä hyväksyttävistä välittömistä investointikustannuksista. Tukikelpoisuusasetuksen 11 §:n 2 momentissa säädettäisiin hankkeen niistä välittömistä kustannuksista, jotka otettaisiin huomioon 1,5 prosentin osuutta laskettaessa (1–5 kohta). Selkeyden vuoksi tukikelpoisuusasetuksen 11 §:n 3 momentissa säädettäisiin lisäksi esimerkkiluettelossa välillisitä kustannuksista, jotka kuuluvat prosenttimääräisellä korvauksella korvattaviin kustannuksiin.

27 §. *Palkkakustannukset.* Pykälässä säädettäisiin palkkakustannusten tukikelpoisuudesta kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa.

Pykälään sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden eräiden kustannusten tukikelpoisuuteen sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista rahoitettaviin hankkeisiin.

Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 6 §:n 1 momentin mukaan tukikelpoisina palkkakustannuksina voitaisiin hyväksyä tuen saajalle tukipäätöksen mukaisen hankehenkilöstön hankkeen toteuttamiseksi tarpeellisesta työstä aiheutuneet palkkakustannukset sekä lakiin taikka virka- tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset. Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 6 §:n 2 momentissa säädettäisiin, että henkilöllä on oltava kirjallinen tehtävänkuvaus, jonka perusteella rahoittava viranomainen arvioi tehtävien tarpeellisuuden hankkeen kannalta. Momentissa säädettäisiin myös, että palkkakustannuksena korvattaisiin pääsäännön mukaan vain sellaisen henkilön palkkakustannukset, jonka työaikaosuus hankkeelle on vähintään 20 prosenttia vuotuisesta työajasta. Perustellusta syystä välittävä toimielin voisi tukipäätöksessä hyväksyä prosentuaalisesti pienemmän työaikaosuuden, joka ei kuitenkaan saa olla vähemmän kuin 10 prosenttia vuotuisesta työajasta.

Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 6 §:n 3 momentissa säädettäisiin, että hankkeen hyväksyttävät palkkakustannukset korvataan hankkeen tuen saajalle joko tukikelpoisuusasetuksen 7 §:n mukaisesti yksikkökustannuksina tai 8 §:n mukaisesti siten, että palkkakustannukset ilman sivukuluja korvataan tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen ja lakiin perustuvat työnantajan sivukulut ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvat lomarahat keskimääräisenä prosenttimääräisenä osuutena palkkakustannuksista ilman sivukuluja. Kansallisten alueiden kehittämisen varojen hankkeissa käytettäisiin todennäköisesti enemmän 8 §:n mukaista palkkakustannusten korvaustapaa, mutta erityistä tarvetta ei ole poissulkea 7 §:n mukaisen niin sanotun yksikkökustannusmallin käyttöä.

Vielä pykälässä todettaisiin, että viitatun tukikelpoisuusasetuksen 8 §:n mukaisesti korvattavien palkkakustannusten sivukulujen korvaamiseen sovellettaisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan hallintoviranomaisen vahvistamia prosenttiosuuksia. Nämä lakiin perustuvat työnantajan sivukulut ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvat lomarahat korvattaisiin tuen saajalle keskimääräisenä prosenttimääräisenä osuutena palkkakustannuksista ilman sivukuluja. Rahoittava viranomainen voisi kuitenkin tukipäätöksessä päättää tukipäätöksessä muunkin prosentin käytöstä kansallisissa alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa, jos se olisi perusteltua hankkeen kannalta.

28 §. *Eräiden kustannusten tukikelpoisuus.* Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankeisiin niissä tilanteissa, joissa hankkeen kustannuksia korvataan tukipäätöksen mukaan osin tai kokonaan tosiasiallisesti aiheutuneisiin kustannuksiin perustuen.

Pykälään sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetuksen 18–24 §:ään, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden eräiden kustannusten tukikelpoisuuteen sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista rahoitettaviin hankkeisiin.

Pykälässä säädettäisiin seuraavien tosiasiallisesti aiheutuneiden kustannusten tukikelpoisuudesta: matkakustannukset, hankinnat, osamaksulla hankittu omaisuus, leasing, käytettynä hankitut koneet ja laitteet, maa- ja vesialueiden hankintakustannukset sekä arvonlisävero. Voimassa olevaan asetukseen nähden sääntely täsmentyisi, sillä voimassa olevassa rahoitusasetuksessa on kansallisten alueiden kehittämisen varojen hankkeiden osalta säädetty vain käytettynä hankittujen koneiden ja laitteiden kustannusten tukikelpoisuudesta ja eräiltä osin rahoitusasetuksen 24 §:ssä, jossa säädetään tuen ulkopuolelle jäävistä kustannuksista. Käytännössä vastaavantyyppisiä kustannuksia on kuitenkin voitu esittää hankkeiden kustannuksina jo aiemminkin.

29 §. *Tuen ulkopuolelle jäävät kustannukset.* Pykälässä säädettäisiin tuen ulkopuolelle jäävistä kustannuksista kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa.

Pykälään sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden tuen ulkopuolelle jääviin kustannuksiin sovellettaisiin pääosin samoja säännöksiä, kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Viittaus koskisi tukikelpoisuusasetuksen 25 §:n 1 ja 3-7 kohtaa. Sen sijaan mainitun pykälän 2 kohtaa ei sovellettaisi kansallisten alueiden kehittämisen varojen hankkeessa, vaan tältä osin rahoitusasetuksen 24 §:ssä säädettäisiin luontoissuorituksen käytöstä osana kansallisen alueiden kehittämisen hankkeen rahoitusta.

Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 25 §:n 1 momentin viitattujen kohtien mukaan tukea ei voitaisi maksaa seuraaviin kustannuksiin: kustannukset, jotka aiheutuvat tuen saajan tavanomaisesta toiminnasta tai siihen liittyvästä suhdetoiminnasta, poistot, viivästys- ja muut korkokulut, tilitapahtumista perittävät palvelumaksut, luottokorttien käyttömaksut, valuutan vaihtopalkkiot, kurssitappiot, provisiot ja muut yksinomaan rahoitukseen liittyvät kustannukset, varainsiirtovero ja muut veroluonteiset maksut, sakot, pysäköintivirhemaksut, rikemaksut sekä muut lakiin perustuvat taloudelliset seuraamukset ja oikeudenkäyntikulut sekä kustannukset siltä osin kuin tuen saaja on saanut tai on oikeutettu saamaan niihin korvausta muualta, jollei hankkeeseen sovellettavasta valtiontukea koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

Voimassa olevan rahoitusasetuksen 24 §:ään nähden sääntely täsmentyisi ja olisi jatkossa luontoissuoritusta lukuun ottamatta yhdenmukainen EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin nähden.

30 §. *Kustannuslajin väliset ylitykset.* Pykälässä säädettäisiin kustannuslajien välisen ylittymisen mahdollisuudesta kansallisissa alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa.

Pykälän 1 momenttiin sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannuslajien välisiin ylityksiin sovellettaisiin samoja säännöksiä, kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista rahoitettaviin hankkeisiin

Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 26 §:n 1 momentin mukaan hankkeen tukikelpoisina kustannuksina voidaan hyväksyä enintään tukipäätöksessä hyväksytyn kokonaiskustannusarvion mukainen määrä. Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 26 §:n 2 momentin mukaisesti kansallisista alueiden kehittämisen varoista hanketta rahoittava viranomainen voisi hyväksyä tuen maksamista koskevassa päätöksessä kustannuslajin ylityksen, joka on enintään 20 prosenttia tukipäätöksessä hyväksytyn kustannuslajin kokonaismäärästä (1 kohta) tai on enemmän kuin 20 prosenttia tukipäätöksessä hyväksytyn kustannuslajin kokonaismäärästä, mutta ylitys on enintään 10 000 euroa (2 kohta). Viitatun tukikelpoisuusasetuksen 26 §:n 3 momentin mukaan kustannusten olisi oltava myös kustannuslajin ylityksen osalta tukikelpoisia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeus koskien kertakorvauksella ja prosenttiperusteisella korvauksella korvattavia hankkeiden kustannuksia. Niiden osalta olisi kustannuslajin luonteesta johtuen jo selvää, että kustannuslajille tukipäätöksessä määriteltyä enimmäismäärää ei voisi ylittää tuen maksamista koskevalla päätöksellä vaan se edellyttäisi aina rahoituspäätöksen muuttamista.

5 luku

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa koskevat erityissäännökset

31 §. ***Haku- ja valintamenettelyt.*** Pykälässä säädettäisiin välittävän toimielimen velvollisuudesta Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoihin kohdistuvien tukihakemusten arvioinnissa ja valinnassa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vaatimuksesta, että Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeiden hakuilmoituksessa on kuvattava selkeästi avatussa haussa käytettävissä olevat kustannusmallit ja tarvittaessa kustannusmalleihin sovellettava uusia hankkeita koskeva mukauttamismenettely. Mukauttamismenettelystä

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin haku- ja valintamenettelyä koskevista velvoitteista välittävälle toimielimelle. Momentin 1 kohdan mukaan välittävän toimielimen tulisi varmistua hakemuksia arvioivien henkilöiden asiantuntemuksesta ja riippumattomuudesta. Asiantuntemuksen ja riippumattomuuden varmistaminen perustuu komission laatimaan oppaaseen välittävien toimielinten nimeämismenettelyistä (EGESIF_14-0013-final 18.12.2014) sekä hallinto- ja valvontajärjestelmien arviointiin käytettävistä yhteisistä menetelmistä (EGESIF_14-0010-final 18.12.2014). Ohjeet on laadittu ohjelmakautta 2014–2020 varten, mutta ne ovat kuitenkin komission ilmoituksen mukaan soveltuvin osin voimassa myös ohjelmakaudella 2021–2027. Hallintoviranomainen voisi edelleen varmistua 1 kohdassa tarkoitetun edellytyksen täyttymisestä välittävien toimielimien laatimien hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvausten perusteella sekä välittäviin toimielimiin kohdistuvien ohjaus- ja valvontakäyntien yhteydessä pyydettävillä selvityksillä.

Momentin 2 kohdassa asetettaisiin välittävälle toimielimelle velvoite arvioida kaikki saapuvat tukihakemukset suhteessa yleisasetuksen 67 artiklassa tarkoitettujen yleisiin valintaperusteisiin. Haku tapahtuisi pääsääntöisesti avaamalla haku, niin sanotusti hakukierroksittain. Niissä tilanteissa, joissa välittävä toimielin olisi avannut jatkuvan haun hakemuksille, tulisi myös soveltaa arviointia ja valintaa koskevia säännöksiä. Toimeenpanolaissa säädettäisiin, että yleiset valintaperusteet hyväksyisi ohjelman seurantakomitea ja hallintoviranomainen vahvistaisi ne. Yleiset valintaperusteet ovat kriteerejä, jotka kaikkien rahoitettavien hankkeiden tulee valintavaiheessa täyttää. Ne perustuvat sekä EU-lainsäädäntöön että kansalliseen lainsäädäntöön.

Momentin 3 ja 4 kohdan mukaan välittävän toimielimen velvollisuus olisi pisteyttää kaikki yleiset valintaperusteet täyttävät hakemukset ja asettaa ne pisteyttämisen avulla etusijajärjestykseen erityistavoitekohtaisten erityisten valintaperusteiden mukaisin. Menettely perustuu yleisasetuksen 67 artiklan vaatimukseen tärkeysjärjestykseen asettamisesta. Ohjelmakaudella 2014–2020 on havaittu puutteita liittyen hakemusten vertailuun, prosessin läpinäkyvyyteen ja dokumentoimiseen sekä vertailun dokumentointiin.

Momentin 5 kohdassa asetettaisiin välittävälle toimielimelle vielä velvoite tallentaa hakemusten arviointia koskevat tiedot EURA 2021 -järjestelmään. Vaatimus perustuu ohjelmakaudella 2014–2020 tehtyihin järjestelmätarkastushavaintoihin. Hankkeiden asettamisesta ensisijaisuusjärjestykseen on säädetty yleisasetuksen 67 artiklassa ja sen tarkoituksena on varmistaa EU:n rahoituksen täysimääräinen vaikuttavuus ja ohjelman tavoitteiden toteutuminen.

32 §. *Tukipäätös.* Pykälässä säädettäisiin Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden tukipäätökselle rahoituslaissa ja 11 §:ssä säädetyn lisäksi asetetusta vaatimuksesta. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan rahoitusasetuksen 20 §:ään.

Pykälän mukaan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden tukipäätöksestä olisi selkeästi käytävä ilmi miltä osin hanketta rahoitetaan EU-ohjelman varoista ja miltä osin tuki sidotaan kansallisista talousarviovaroista. Päätöksessä osuudet tulisi ilmaista sekä euroina että prosentteina kokonaistuen määrästä.

33 §. *Tuen maksaminen.* Pykälää sovellettaisiin Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavan hankkeen tuen maksamiseen.

Pykälässä? säädettäisiin välittävälle toimielimelle velvoite noudattaa yleisasetuksen 68 artiklassa asetettua määräaikaa. Määräaika tuen maksamiselle olisi yleisasetuksen mukaan 80 päivää. Ohjelmakaudella 2014-2020 sovellettavassa yleisasetuksessa säädetty määräaika on ollut 90 vuorokautta, joten määräaika lyhenisi nykyiseen nähden. Ohjelmakaudella 2014-2020 keskimääräinen tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyaika on ollut yritystukilain mukaisissa tuissa 22 päivää ja muissa tukimuodoissa 33 päivää.

Määräajan laskenta alkaisi tuen maksamista koskevan hakemuksen vireille tulosta. Välittävä toimielin voisi keskeyttää sille asetetun määräajan laskennan, jos tuen saaja ei ole toimittanut välittävälle toimielimelle tuen maksamiseksi riittäviä tietoja. Tällaisessa tilanteessa välittävällä toimielimellä olisi hallintolain yleisten säännösten mukaisesti aina velvollisuus pyytää tuen saajaa täydentämään maksamista koskevaa hakemusta. Kun täydennyspyyntö tehtäisiin EURA 2021 -järjestelmässä, määräajan tekninen laskenta järjestelmässä keskeytyisi, kunnes tuen saajan selvitys olisi saapunut.

Ohjelmakaudella 2014–2020 sovellettavan yleisasetuksen 132 artiklassa säädettiin mahdollisuudesta keskeyttää laskenta myös, jos maksatusta koskevan hakemuksen määrä ei ole erääntynyt tai on käynnistetty tutkimus asianomaisiin menoihin vaikuttavan mahdollisen sääntöjenvastaisuuden johdosta. Tätä ei enää mainittaisi yleisasetuksessa tuen maksamiselle asetetun määräajan laskennan keskeyttämisen perusteena. Yleisasetuksessa ei myöskään säädettäisi tuen saajalle annettavasta ilmoituksesta maksamisen määräajan laskennan keskeytyessä. Selvää kuitenkin kansallisen lainsäädännön kannalta on, että viranomaisen tulisi tehdä tällaisessa tilanteessa valtionavustuslain 19 §:n mukainen tuen maksamisen keskeyttämispäätös ja selvittää asiaa muutoinkin jatkotoimenpiteenä. Maksamisen keskeyttämispäätös johtaisi käytännössä välittävälle toimielimelle asetetun 80 päivän määräajan laskennan keskeytymiseen.

34 §. *Ryhmähanketta koskevat erityiset säännökset.* Pykälää sovellettaisiin Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin useamman tuen saajan yhdessä toteuttamiin hankeisiin.

Rahoituslaissa ryhmähankkeesta säädetään 5, 7, 22 ja 40 §:ssä. Lain säännösten mukaan ryhmähanketta arvioidaan kokonaisuutena. Tämä tarkoittaa, ettei yksikään hakemus voi ryhmähankkeessa edistyä ilman toista. Osatoteuttajan tukihakemus olisi osa koko tukihakemusta siten, ettei se voisi erikseen ja ilman päähakemusta edetä viranomaiskäsittelyyn. Ryhmähanke voisi saada myönteisen tukipäätöksen vain, jos kaikki toteuttajat täyttävät tuen saajalle laissa asetetut edellytykset. Koko ryhmähanketta koskeva hakemus siten hylätään, vaikka tuen myöntämisen edellytykset puuttuisivat vain yhden osatoteuttajan kohdalla. Ryhmähankkeen hakemuksen hylkäävässä päätöksessä on selkeästi perusteltava, miksi hanketta ei rahoiteta. Ryhmähankkeelle myönnettävän tuen edellytyksistä on kerrottava tuen hakijoille hakuilmoituksen ja mahdollisten hakuinfojen yhteydessä. Rahoituslain 22 §:n mukaan ryhmähankkeessa tuen saajien on haettava muutosta tukipäätökseen, jos jokin tuen saaja ei enää täytä tuen myöntämisen yleisiä edellytyksiä tai hankekokonaisuuteen on tarpeen lisätä tai siitä on tarpeen poistaa yksi tai useampi tuen saaja.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen hakemiseen ryhmähankkeelle liittyvistä menettelyistä. Päätoteuttaja vastaisi ryhmähankkeen tukihakemuksen lähettämisestä viranomaiskäsittelyyn. Tukihakemus kuitenkin koostuisi päätoteuttajan täyttämien hakemuksen kohtien lisäksi jokaisen osatoteuttajan osahakemuksesta. Hakemuksesta tulisi ilmetä rahoituslain 19 §:stä ja rahoitusasetuksen 10 §:ssä mainitut seikat. Liitteenä tulisi olla rahoitusasetuksen 10 §:n 4 kohdassa tarkoitetut asiakirjat sopimusjärjestelystä. Ryhmähankkeen toteuttajien välillä laadittavasta sopimuksesta säädettäisiin rahoituslain 40 §:ssä.

Ryhmähankkeen tukihakemukseen sovellettaisiin rahoituslain ja asetuksen 3 luvun yleisiä hakemusta koskevia säännöksiä. Ryhmähankkeen päätoteuttaja täyttäisi hakemukseen hankkeen yhteiset tiedot ja esimerkiksi osatoteuttajien perustiedot. Jokainen osatoteuttaja lisäisi hakemuksessa edellytettäviä tietoja omalta osaltaan.

Käytännössä päätoteuttaja aloittaisi EURA 2021 -järjestelmässä tukihakemuksen täyttämisen ja täytettyään hankkeelle yhteiset tiedot ja osatoteuttajien tiedot avautuisi osatoteuttajalle mahdollisuus täyttää tukihakemuksen sitä koskeva osuus EURA 2021 -järjestelmässä. Päätoteuttaja ratkaisisi, koska ryhmähankkeen tukihakemus pannaan vireille ja siten osatoteuttajan tukihakemuksen eteneminen edellyttäisi käytännössä päätoteuttajan hyväksyntää. Ryhmähankkeen päätoteuttaja voisi EURA 2021 -järjestelmässä nähdä osatoteuttajien järjestelmään liittämät asiakirjat, ellei osatoteuttaja merkitse niitä salassa pidettäviksi (esimerkiksi palkkatiedot). Muut osatoteuttajat eivät sen sijaan näkisi toisten osatoteuttajien tietoja ja liitteitä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ryhmähankkeen tukipäätöksestä. Ryhmähankkeen tukipäätöksestä olisi käytävä ilmi jokaisen toteuttajan nimi. Jokaiselle pää- ja osatoteuttajalle annettaisiin oma tukipäätös.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muutoshakemuksesta ryhmähankkeen tukipäätökseen. Kuten ensimmäisen tukihakemuksen kohdalla, vastuu muutoshakemusten viranomaiskäsittelyyn saattamisesta olisi päätoteuttajalla. Päätoteuttaja vastaisi muutoksen hakemisesta hankkeen tukipäätöksen keskeisiin yhteisiin osiin, kuten esimerkiksi hankkeen nimi. Kun tällaisia tietoja koskeva muutospäätös tehtäisiin, siirtyisivät muutetut tiedot automaattisesti osaksi osatoteuttajien tukipäätöksiä ilman, että osatoteuttajien tukipäätöksille tehtäisiin erillinen muutospäätös.

Osatoteuttaja voisi tehdä muutoshakemuksen vain oman osuutensa eli oman tukipäätöksensä osalta. Osatoteuttajan omaa tukipäätöstä koskevan muutoshakemuksen eteneminen viranomaiskäsittelyyn edellyttäisi päätoteuttajan tekemää hyväksymistä EURA 2021 -järjestelmässä. Toisaalta myöskään päätoteuttaja ei voisi ilman osatoteuttajan tekemää hakemusta tehdä muutoshakemusta osatoteuttajan tukipäätökseen. Muuttuneen hankkeen kustannusten tukikelpoisuus alkaa aikaisintaan siitä, kun muutoshakemus on päätoteuttajan hyväksymänä jätetty vireille EURA 2021 -järjestelmässä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tuen maksamista koskevasta hakemuksesta ryhmähankkeessa. Päätoteuttaja ja kukin osatoteuttaja vastaisivat omasta hankkeesta aiheutuvia kustannuksia koskevista hakemuksista. Osatoteuttajan tuen maksamista koskevan hakemuksen eteneminen viranomaiskäsittelyyn edellyttäisi kuitenkin aina päätoteuttajan tekemää hyväksymistä EURA 2021 -järjestelmässä. Päätoteuttajan tehtävänä olisi hyväksymisen tehdessään ainoastaan varmistaa, että osatoteuttajan tuen maksamista koskeva hakemus vastaa osapuolten välistä sopimusta ja keskinäistä työnjakoa. Päätoteuttaja ei osaksikaan tekisi välittävälle toimielimelle kuuluvia tehtäviä eli se ei voisi tehdä esitettyjen kustannusten osalta tukikelpoisuusratkaisuja tai estää hakemuksen etenemistä viranomaiskäsittelyyn tällaisella perusteella, vaan tukikelpoisuusratkaisujen tekeminen kuuluisi tuen maksamisesta vastaavalle välittävälle toimielimelle.

6 luku

Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen toimeenpanoa koskevat erityissäännökset

35 §. *Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen hakumenettely.* Pykälä koskisi Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen hakemista. Pykälä ei koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia. Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen maksamisen hakemisesta säädettäisiin erikseen 40 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 10 §:ssä säädetään, Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukihakemuksen liitteenä olisi toimitettava hallintoviranomaisen hyväksymä hankesuunnitelma ja Interreg-asetuksen 22 artiklassa tarkoitettu asiakirja. Hankkeen hyväksyntä Interreg-ohjelmissa tapahtuu Interreg-asetuksen 22 artiklassa tarkoitetulla hallintoviranomaisen asiakirjalla, jonka muoto riippuu hallintoviranomaisen käyttämistä menettelyistä. Asiakirja voi olla nimeltään esimerkiksi tukisopimus. Käytännössä hallintoviranomainen toimittaa Interreg-asetuksen 22 artiklassa tarkoitetun asiakirjan hankkeen johtavalle kumppanille. Tukisopimuksen liitteenä tai sen osana hallintoviranomainen hyväksyy myös hankkeen hankesuunnitelman. Hankesuunnitelma perustuu hankehakemukseen, jota on voitu hyväksynnän yhteydessä täydentää tai muuttaa seurantakomitean tai hallintoviranomaisen edellyttämällä tavalla. Hankesuunnitelman ja Interreg-asetuksen 22 artiklassa tarkoitetun asiakirjan toimittamista kansallista vastinrahoitusta hallinnoivalle maakunnan liitolle edellytettäisiin, jotta Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen myöntämisen edellytyksistä voitaisiin varmistua.

Pykälän 2 momentin mukaan toimivaltainen maakunnan liitto voisi päättää, että Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen hakemiselle asetettaisiin määräaika. Tällöin toimivaltaisen maakunnan liiton olisi julkaistava hakuilmoitus tarkoituksenmukaisessa laajuudessa siten, että se olisi tasapuolisesti kaikkien hakijoiden saatavilla. Hakuilmoituksessa olisi asetettava Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen hakemiselle hakuaika tai, jos Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta voitaisiin hakea jatkuvasti, olisi tämän käytävä ilmi hakuilmoituksesta. Hakuilmoituksessa olisi kuvattava selkeästi kansallisen vastinrahoituksen myöntämisen pääasialliset edellytykset ja ehdot. Käytännössä menettelyt vaihtelevat ohjelmakohtaisesti esimerkiksi sen mukaan, kuinka usein kunkin Interreg-ohjelman seurantakomitea ja hallintoviranomainen päättävät avata hakukierroksia. Joissakin ohjelmissa tai tietyissä hanketyypeissä voi olla käytössä jatkuva haku.

Interreg-ulkorajaohjelmissa noudatettaisiin jatkossakin käytäntöä, jossa kansallista vastinrahoitusta haettaisiin osana hankkeen kokonaisrahoitusta kaikille tuen saajille Interreg-ulkorajaohjelman sääntöjen mukaisesti. Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomainen määrittelee tukihakemuksen sisällön sekä hakumenettelyn kaikkien rahoituslähteiden osalta.

36 §. *Sopimus Interreg-ohjelman kansallisesta vastinrahoituksesta usean tuen saajan kesken.* Rahoituslain 62 §:n mukaan sopimus Interreg-ohjelman kansallisesta vastinrahoituksesta usean tuen saajan kesken on edellytys Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamiselle. Käytännössä sopimus toimitettaisiin Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta hallinnoivalle maakunnan liitolle ensimmäisen tuen maksamista koskevan hakemuksen liitteenä.

Pykälän 1 momentin mukaan sopimuksen tulisi sisältää tiedot sopimusosapuolista. Käytännössä tämä tarkoittaisi organisaatioiden nimiä ja y-tunnuksia. Sopimuksen avulla kansallista vastinrahoitusta hallinnoiva maakunnan liitto voisi varmistua siitä, että rahoituslain 61 §:n 5 momentissa tarkoitetulla kokoavalla tuen saajalla on oikeus hakea Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta muiden tuen saajien puolesta. Lisäksi sopimukseen tulisi kirjata tarvittavat ehdot, joilla sopimusosapuolet varmistaisivat, että Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta käytetään tukipäätöksen mukaisesti. Käytännössä tällä tarkoitettaisiin sitä, että Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta käytettäisiin ainoastaan rahoituspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Sopimuksella voitaisiin myös varmistaa, että kaikki sopimusosapuolet noudattaisivat Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen rahoituspäätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia. Sopimuksella varmistettaisiin esimerkiksi tuen maksamiseen ja tuen takaisinperintään sekä rahaliikenteen järjestämiseen kokoavalta tuen saajalta muille tuen saajille liittyvät sopimusosapuolten keskinäiset menettelyt. Rahoituslain 62 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta koskevan sopimuksen osapuolina olevat tuen saajat vastaavat mahdollisesta tuen takaisin maksamisesta yhteisvastuullisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan muutettu sopimus olisi toimitettava välittömästi toimivaltaiselle maakunnan liitolle. Sopimusta voitaisiin joutua muuttamaan, jos jokin tuen saaja ei enää täyttäisi tuen myöntämisen yleisiä edellytyksiä tai Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen myöntämisen erityisiä edellytyksiä taikka sopimukseen olisi tarpeen lisätä tai siitä olisi tarpeen poistaa yksi tai useampi tuen saaja.

37 §. ***Tukipäätös Interreg-ohjelman kansallisesta vastinrahoituksesta.*** Pykälässä säädettäisiin Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukipäätöksestä. Pykälä ei koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia.

Pykälän mukaan, sen lisäksi mitä 11 §:ssä säädetään, Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukipäätös olisi tehtävä kahden kuukauden kuluessa tukihakemuksen saapumisesta. Päätöksen tekemiselle on tarkoituksenmukaista asettaa aikaraja, jotta Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksaminen voidaan toteuttaa hallintoviranomaisen edellyttämässä aikataulussa. Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen muutospäätöksen tekemisessä olisi syytä pyrkiä samaan aikarajaan, mikäli se on mahdollista. Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukipäätös ja muutospäätös tehtäisiin rahoituslain 61 §:n 5 momentissa tarkoitetulle kokoavalle tuen saajalle. Menettely vastaisi nykyistä käytäntöä.

Hankkeen hyväksyntä Interreg-ohjelmissa tapahtuu Interreg-asetuksen 22 artiklassa tarkoitetulla hallintoviranomaisen asiakirjalla, jonka muoto riippuu hallintoviranomaisen käyttämistä menettelyistä. Asiakirja voi olla nimeltään esimerkiksi tukisopimus. Tässä asiakirjassa määritellään esimerkiksi hankkeen hyväksyttävät kustannukset sekä käytettävät kustannusmallit, hankkeen toteuttamisaika ja raportointitiheys. Asiakirjassa myös määritellään, myönnetäänkö hankkeen tuki vähämerkityksisenä tukena tai tukena ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Rahoituslain 60 §:n mukaan Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen kustannukset ovat hyväksyttäviä, jos ne ovat yleisasetuksen, Interreg-asetuksen, EAKR-asetuksen, ohjelman, Interreg-asetuksen 60 artiklassa tarkoitetun rahoitussopimuksen ja Interreg-asetuksen 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen seurantakomitean yhteisellä päätöksellä vahvistettujen kustannusten tukikelpoisuutta koskevien täydentävien sääntöjen mukaisia. Aiempaa käytäntöä vastaavasti Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukikelpoisuussäännöt määräytyisivät ohjelmaan sovellettavien tukikelpoisuussääntöjen mukaisesti.

Pykälä ei kokonaisuudessaan koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia. Niissä noudatettaisiin jatkossakin käytäntöä, jossa Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomainen tekee kansallista vastinrahoitusta koskevan päätöksen ja muutospäätöksen osana hankkeen kaikille tuen saajille tehtävää päätöstä tai muutospäätöstä kaikkien rahoituslähteiden osalta, Interreg-ulkorajaohjelman sääntöjen mukaisesti.

38 §. ***Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen arvonlisäveron tukikelpoisuus.*** Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi hankkeesta aiheutuneista tukikelpoisista kustannuksista aiheutuvan arvonlisäveron tukikelpoisuudesta.

Pykälän 1 momentin mukaan hankkeesta aiheutuneista tukikelpoisista kustannuksista aiheutunut arvonlisävero olisi tukikelpoinen kustannus, jos tuen saaja on maksanut arvonlisäveron ja osoittanut Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaiselle, että siihen ei ole mahdollista saada arvonlisäveron palautusta. Suomalainen tuen saaja voisi osoittaa tämän Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaiselle Verohallinnolta saadulla selvityksellä. Tuen saajan on Interreg-ohjelmissa ja Interreg-ulkorajaohjelmissa esitettävä tukihakemuksen yhteydessä selvitys arvonlisäverokohtelustaan kyseisessä hanketoiminnassa hallintoviranomaiselle. Käytännössä Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomainen voisi Verohallinnolta saadun selvityksen sijaan hyväksyä tuen saajan itse laatiman muun riittävän ja perustellun selvityksen. Tällaisissa tapauksissa muissa jäsenvaltioissa toimivat hallintoviranomaiset pyytävät tavallisesti virka-apua työ- ja elinkeinoministeriöltä, joka vastaa Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien jäsenvaltiotehtävistä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että kunnille ja kuntayhtymille hankkeesta aiheutunut arvonlisävero ei olisi tukikelpoinen kustannus Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansalli-

sessa vastinrahoituksessa, koska kunnat ja kuntayhtymät saavat nämä kustannukset palautuksena valtiolta arvonlisäverolain (1501/1993) 130 §:n nojalla. Kunnat ja kuntayhtymät ovat julkisyhteisöjä, joiden arvonlisäverotus poikkeaa osin muiden verovelvollisten arvonlisäverotuksesta. Näin ollen kuntien ja kuntayhtymien arvonlisävero ei jäisi hankkeen tuen saajan lopulliseksi kustannukseksi. Selvyyden vuoksi todettakoon, ettei mainittujen tuen saajien ole tarpeellista liittää tukihakemukseensa selvitystä arvonlisäverovelvollisuudestaan. Korkein hallinto-oikeus on 8.11.2019 antamallaan päätöksellään (KHO 2019:141) linjannut, että kuntien ja kuntayhtymien arvonlisävero ei ole tukikelpoinen kustannus.

39 §. ***Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen määrä.*** Pykälässä säädettäisiin Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen määrästä. Pykälä ei koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia. Pykälän 1 momentin mukaan Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta myönnettäisiin 70 prosenttia hankkeen suomalaisten tuen saajien muusta kuin Euroopan unionin rahoitusosuudesta valtion talousarvioon otettujen määrärahojen puitteissa. Tukitaso vastaisi pääsääntöisesti ohjelmakauden 2014-2020 tukitasoa. Säännöksellä yhdenmukaistettaisiin kansallisen vastinrahoituksen määrä kaikissa niissä Interreg-ohjelmissa, joihin Suomi osallistuu. Interreg-ohjelmien kansallista vastinrahoitusta ei voitaisi myöntää, mikäli määräraha ei sisältyisi valtion talousarvioon. Pykälän 2 momentin mukaan Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen määrä voisi ylittää 1 momentin mukaisen enimmäismäärän, jos siihen olisi erityisiä syitä. Erityisenä syynä voitaisiin pitää lähinnä pienten toimijoiden erityistarpeita. Tuen saajien olisi täytettävä rahoituslain mukaiset tuen saajaa koskevat edellytykset sekä Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen myöntämisen erityiset edellytykset.

Pykälän 3 momentin mukaan Interreg-ohjelmien hankkeille ei myönnettäisi kansallista vastinrahoitusta alle 5000 euroa hanketta kohden, ellei poikkeamiseen olisi erityistä syytä. Tätä pienempien summien myöntäminen ei olisi hallinnollisen taakan näkökulmasta enää tarkoituksenmukaista. Erityisenä syynä voitaisiin pitää lähinnä pieten toimijoiden erityistarpeita. Edelleen pykälän 3 momentin mukaan Interreg-ohjelmien hankkeille ei myönnettäisi kansallista vastinrahoitusta yli 200 000 euroa hanketta kohden, ellei poikkeamiseen olisi erityistä syytä. Yläraja vastaa ohjelmakauden 2014-2020 työ- ja elinkeinoministeriön käytäntöä, joka on koskenut valtioiden välisten Interreg-ohjelmien kansallista vastinrahoitusta. Ylärajaa on tarkoituksenmukaista säädellä määrärahan riittävyyden näkökulmasta. Erityisenä syynä voitaisiin pitää hankkeen poikkeukselliseksi arvioitua vaikuttavuutta.

Interreg-ulkorajaohjelmissa kunkin ohjelman hallintoviranomainen päättää hankekohtaisesta rahoitussuunnitelmasta. Pääsääntöisesti niissä Interreg-ulkorajaohjelmissa, joihin Suomi osallistuu ja joissa hallintoviranomainen sijaitsee Suomessa (Kaakkois-Suomi –Venäjä –ohjelma, Karelia-ohjelma, Kolarctic-ohjelma), on noudatettu menettelyä, jossa Euroopan unionin rahoitusosuus kattaa puolet hankkeen rahoituksesta. Tuen saajien omarahoituksen lisäksi hankkeisiin on sisältynyt Interreg-ulkorajaohjelmien Suomen kansallista vastinrahoitusta sekä Venäjän kansallista rahoitusta tasamääräisesti. Rahoituslain 39 §:n mukaisesti myöskään Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta ei voitaisi myöntää, mikäli määräraha ei sisältyisi valtion talousarvioon.

40 §. ***Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamisen hakeminen.*** Pykälässä säädettäisiin Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen maksamisen hakemisesta 16 §:ää täydentävästi. Pykälä ei koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia.

Pykälän mukaan, sen lisäksi, mitä 16 §:ssä säädetään, Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamista koskevan hakemuksen liitteenä olisi toimitettava hallintoviranomaiselle toimitettu tuen maksamista koskeva hakemus sekä hallinnollisen tarkastuksen valvontaraportit suomalaisten tuen saajien osalta. Hallinnollisen tarkastuksen valvontaraporttia ei vaadittaisi, jos hallintoviranomainen vastaa hallinnollisesta tarkastuksesta. Vaadittujen liitteiden avulla toimivaltainen maakunnan liitto voisi varmistua siitä, että hanke on kokonaisuudessaan edennyt hankesuunnitelman mukaisesti, ja että vaadittu hallinnollinen tarkastus on suoritettu. Jos suomalaisia tuen saajia on useita, Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja lähettämisestä vastaisi rahoituslain 61 §:n 5 momentissa tarkoitettu kokoava tuen saaja.

Interreg-ulkorajaohjelmissa noudatettaisiin jatkossakin aiempaa käytäntöä, jossa kansallisen vastinrahoituksen maksamista haettaisiin osana hankkeen kokonaisrahoitusta kaikille tuen saajille Interreg-ulkorajaohjelman sääntöjen mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Interreg-ulkorajaohjelman hankkeen johtava kumppani hakee maksatusta yhdellä maksamista koskevalla hakemuksella kaikkien rahoituslähteiden osalta.

41 §. ***Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksaminen.*** Pykälässä säädettäisiin Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen maksamisesta 17 §:ää täydentävästi. Pykälän mukaan, sen lisäksi, mitä 17 §:ssä säädetään, Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamisen edellytyksenä olisi, että hallintoviranomainen on tehnyt päätöksen tai muun selvityksen hankkeen Euroopan unionin rahoitusosuuden maksamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamisen edellytyksenä olisi myös, että tuen saajan olisi toimittanut 1 momentissa tarkoitetun hallintoviranomaisen tekemän päätöksen tai muun selvityksen toimivaltaiselle maakunnan liitolle ilman aiheetonta viivytystä.

Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman hanke muodostaa kokonaisuuden, jonka rahoitus muodostuu hankkeen Euroopan unionin rahoituksesta, kansallisesta vastinrahoituksesta ja mahdollisesta muusta rahoituksesta. Rahoituslain 60 §:n mukaan Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen kustannukset ovat hyväksyttäviä, jos ne ovat yleisasetuksen, Interreg-asetuksen, EAKR-asetuksen, ohjelman, Interreg-asetuksen 60 artiklassa tarkoitetun rahoitussopimuksen ja Interreg-asetuksen 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen seurantakomitean yhteisellä päätöksellä vahvistettujen kustannusten tukikelpoisuutta koskevien täydentävien sääntöjen mukaisia. Hallintoviranomainen tekee ratkaisun hankkeen hyväksyttävistä tukikelpoisista kustannuksista. Koska Interreg-ohjelmien hallintoviranomaiset sijaitsevat eri jäsenvaltioissa, hallintoviranomaisen päätöksen muoto riippuu kyseisessä hallintoviranomaisen käyttämistä menettelyistä. Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta Suomessa hallinnoiva, toimivaltainen maakunnan liitto tekisi päätöksen kansallisen vastinrahoituksen maksamisesta vasta hallintoviranomaisen tekemän tuen maksamista koskevan päätöksen jälkeen. Jotta toimivaltainen maakunnan liitto voisi tehdä asiassa päätöksen, sen olisi ensin saatava tuen saajalta hallintoviranomaisen tekemä päätös tai muun selvitys tiedoksi. Joissakin tapauksissa Interreg-ohjelman hallintoviranomainen voisi toimittaa ratkaisunsa myös suoraan toimivaltaiselle maakunnan liitolle. Asia riippuu kunkin hallintoviranomaisen kanssa sovituista menettelyistä. Mikäli hallintoviranomainen toteaisi, että tuen maksamista koskevassa hakemuksessa esitetyt kulut olisivat osittain tai kokonaan tukikelvottomia, toimivaltaisen maakunnan liiton olisi huomioitava hallintoviranomaisen päätös ja tehtävä vastaava ratkaisu Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamista koskevassa päätöksessä.

Interreg-ulkorajaohjelmissa noudatettaisiin jatkossakin aiempaa käytäntöä, jossa kansallista vastinrahoitusta maksettaisiin osana hankkeen kokonaisrahoitusta kaikille tuen saajille Interreg-ulkorajaohjelman sääntöjen mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomainen tekee yhdellä päätöksellä ratkaisun maksamista koskevaan hakemukseen hankkeen hyväksyttävistä tukikelpoisista kustannuksista ja tuen maksamisesta kaikkien rahoituslähteiden osalta.

42 §. ***Interreg-ulkorajaohjelman ennakko.*** Pykälän mukaan, poiketen siitä, mitä 15 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen myöntämä kansallisen vastinrahoituksen ennakko voitaisiin kuitata Interreg-ulkorajaohjelman hankkeen tukipäätöksen edellyttämällä tavalla. Käytännössä säännöt Interreg-ulkorajaohjelman ennakon kuittausmenettelystä sisältyvät sekä yksittäisten hankkeiden tukipäätöksiin, että ohjelmamanuaaleihin. Niissä Interreg-ulkorajaohjelmissa, joihin Suomi osallistuu, kuittausmenettely ei ole ollut käytössä vaan hallintoviranomainen on lopettanut hankkeelle maksamisen siinä vaiheessa, kun 80 % hankkeen kustannuksista on esitetty maksamista koskevalla hakemuksella Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaiselle. Tämän jälkeen hankkeelle voidaan maksaa viimeinen erä vasta, kun hankkeen lopulliset hyväksyttävät kustannukset ovat selvillä. Hankkeelle maksettu ennakko vähennetään siten viimeistään viimeisellä maksamista koskevalla päätöksellä tuen saajalle maksettavasta määrästä.

7 luku

Voimaantulo

43 §. *Voimaantulo.* Pykälässä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta. Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä syyskuuta 2021. Tavoiteltava voimaantuloaika vastaisi rahoituslain suunniteltua voimaantuloaikataulua.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Asetusehdotuksella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Asetuksella on tarkoitus yhdenmukaistaa toimintatapoja tukea myöntävissä viranomaisissa. Tältä osin tavoitteena on tehostaa varojen käyttöä. [täydennetään]

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Virkamiesvalmistelua on tukenut 2.10.2019 asetettu poikkihallinnollinen lainsäädäntötyöryhmä. Työryhmä toimii alueiden uudistumisen neuvottelukunnan (AUNE) jaostona. Alueiden kehittämistä sekä Euroopan unioinin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamista on käsitelty myös neuvottelukunnassa.

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista tuettavaa toimintaa, hallinnointia ja varainhoitoa koskevien säännösten uudistamista on käsitelty lisäksi Koheesio 2021+ -työryhmässä ja sen alaisessa hallintojaostossa. Koheesio 2021+ -työryhmä on työ- ja elinkeinoministeriön 9.11.2018 asettama Europan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastojen Suomen ohjelmavalmistelun kumppanuustyöryhmä. AUNE ja sen jaostoina toimivat lainsäädäntötyöryhmä ja Koheesio 2021+ -työryhmä on koottu Euroopan unionin kumppanuussäännösten mukaisesti. Jäsenet edustavat laajasti ministeriöitä, valtion aluehallintoa, maakuntien liittoja, kaupunkeja ja järjestötoimijoita.

[Täydennetään mm. asetusehdotus oli lausuntopalvelu.fi-verkkopalvelussa (ja utlåtande.fi) lausuntokierroksella…. Lausuntoja saatiin xx kappaletta. Lausuntopalautteen päälinjat ja palautteen huomiointi… Ehdotetut asetukset on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.]

5 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2021.